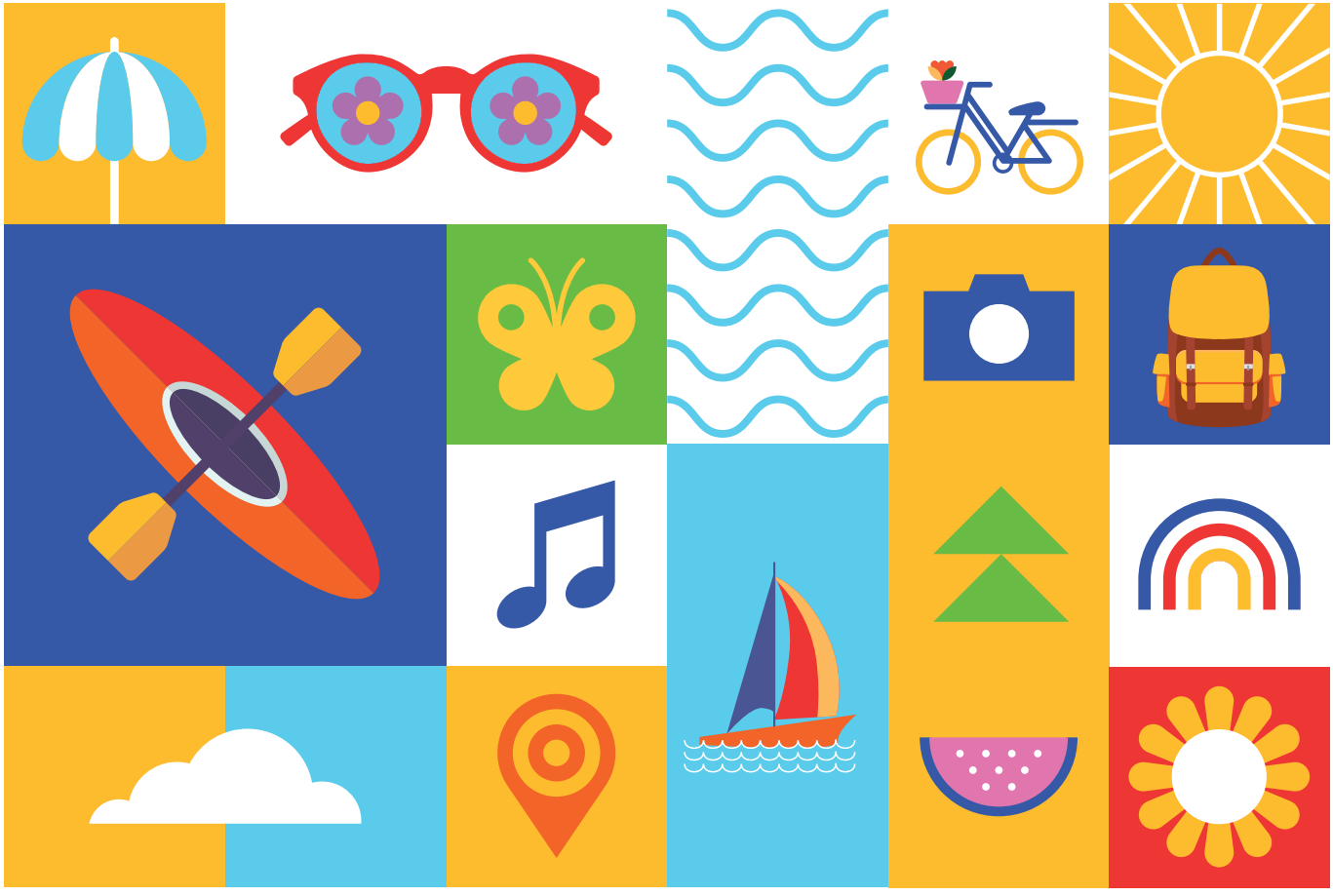
LOŽSKÉ NA VÍKEND

LOŽSKÉ
NA VÍKEND

Od autora textu:

Při cestování po Polsku se obvykle projíždí Lodžským vojvodství - koneckonců se nachází přesně uprostřed země. Naštěstí to není jediný důvod, proč strávit víkend poznáváním regionu. Jednoduše řečeno, je to zajímavé a velmi rozmanité místo. Na své si přijdou příznivci aktivní turistiky, milovníci přírody, ale i opravdoví výletníci; mladší, starší i rodiče s dětmi. Čekají tu na vás architektonické památky, zábavní parky, kulturní akce a něco mimořádného - mimořádně bohatá sbírka venkovních scén nejslavnějších polských filmů. Možností, jak zde strávit čas, je opravdu hodně.

Ti, kteří sem zavítají jednou, rychle zjistí, že jeden víkend v Lodžském rozhodně nestačí.

Maciej Kronenberg

OBSAH

1. TOP 10 – 10 největších turistických atrakcí Lodžského vojvodství
1.1. Lodž ... 8
1.2. Románské památky ... 10
1.3. Dřevěné architektonické památky ... 12
1.4. Lodžský folklór ... 14
1.5. Důl a výstava PGE Giganty Mocy v Belchtově ... 16
1.6. Řeky ... 18
1.7. Filmové Lodžské ... 20
1.8. Historické památky ... 22
1.9. Paláce a zahrady ... 24
1.10. Tomašovská Okroglica ... 26

2. Co můžete dělat v Lodžském?
2.1. Aktivně ... 28
2.2. Příroda ... 34
2.3. Památkově ... 40
2.4. Historicky ... 46
2.5. Rodina ... 52
2.6. Zábava ... 58

3. Návrhy na exkurze
3.1. 1-2-3 dny v Lodži ... 62
3.1. 1. den v Lodži ... 64
3.2. 2. den v Lodži ... 66
3.3. 3. den v Lodži ... 67
3.2. 1-2-3 dny v západní části vojvodství ... 68
3.2.1. 1. den: Šeraď+ Unějów ... 70
3.2.2. 2. den: Wěluň a okolí ... 72
3.2.3. 3. den: Poddębice + Zduńska Wola ... 74
3.3. 1-2-3 dny ve východní části vojvodství ... 76
3.3.1. 1. den: Nadpiliče (Tomašów Mazowěcki, Spała, Inowłódž, Studanna-Poświętne) ... 78
3.3.2. 2. den: Skjerněwice + řeka Rawka + Bolimów + Rogów ... 80
3.3.3. 3. den: Rawa + Bogušice + Březiny ... 82
3.4. 1-2-3 dny v jižní části vojvodství ... 84
3.4.1. 1. den: Piotrków Trybunalski+ Sulejów ... 86
3.4.2. 2. den: Belchatow + Moščenica + Pabjanice ... 88
3.4.3. 3. den: okolí Předboře a Radomsko ... 90
3.5. 1-2-3 dny v severní části vojvodství ... 92
3.5.1. 1. den: Łowič + Mauřice + Sromów + Něborów + Arkadia ... 94
3.5.2. 2. den: Łęčyca + Tum + Ozorków + Zgjeř ... 96
3.5.3. 3. den: Krošněwice + Kutno + Odpor + Dobřelin ... 98

4. Certifikovaná turistická informační centra a místa ... 100
5. Mapa Lodžského vojvodství rozdělená podle částí ... 101
6. Rejstřík míst, lokalit a událostí ... 102

10 největších turistických atrakcí Lodžského vojvodství

top 10

EC1 v Lodži
autor: P. Augustyniak

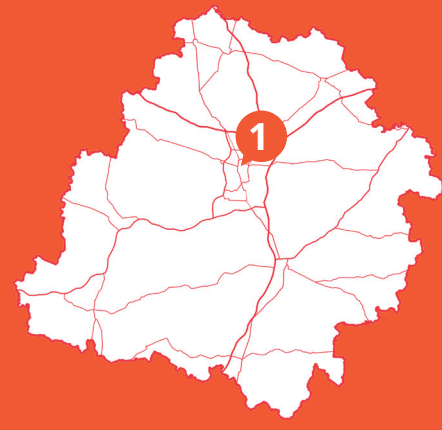
Zámek v Nieborově
autor: P. Wojtyczka

Arkadia
autor: D. Kwapisiewicz

1

LODŽ

Hlavní krajské město je nejen největším městem regionu, ale také jeho hlavní turistickou atrakcí. Lodž, dříve "polský Manchester" a "země zaslíbená", dnes přitahuje množstvím starých továren, které dostávají nové funkce. V tovární historii města jsou neodmyslitelně spjaty stopy někdejší multikulturnosti - památky světské a sakrální architektury, které společně postavili Poláci, Němci, Židé a Rusové. Fanoušci kinematografie naopak najdou místa spjatá s historií (a současností!) polského filmu.

Lodž samozřejmě nejsou jen památky a historie - zrekonstruovaná **ulice Piotrkowska** je útočištěm restaurací, barů, hospod a dalších stravovacích a zábavních zařízení, kde si každý najde to své. Stejně jako **Manufaktura**, zábavní, obchodní a kulturní centrum, které sídlí v rekonstruovaných prostorách po jedné z největších továren v Lodži. K zajímavostem Lodže patří také nejstarší městská elektrárna, dnes **Vědecko-technické Centrum EC1**, **planetárium**, **Národní Centrum Filmové Kultury** a **Centrum Komiksu a Interaktivního Vyprávění**.

Lodž je také městem, kterése velmi dynamicky mění. Probíhá zde řada revitalizačních projektů, které se týkají téměř celého centra města. Připravuje se také velká železniční investice - výstavba příčného tunelu, který je jakýmsi druhem lodžského metra. Jedním z prvků tohotoprojektu je podzemní **stanice Lodž Fabryčna** (největší v zemi!).

EC1 Lodž - Město Kultury

autor: W. Ancerowicz

Lodž Fabryčna

autor: R. Żydowicz

Nájemní dům Pod Gutenbergem na ul. Piotrkowska 86

autor: P. Augustyniak/lodz.travel

2

ROMÁNSKÉ PAMÁTKY

V Lodžském vojvodství se nachází až sedm památek spojených s románským slohem. Méně známé jsou kostely v: **Żarnowie** (okres Opoczno), **Rudě** (okres Wieluń), **Stroňské** (okres Zduńskowolski) **nebo zvonice** v **Křiwořekě** (okres Wieluń). Mezi ty nejznámější patří: **kostel sv. Idziho** v **Inovlodžu** (okres Tomaszów), monumentální **kolegiátní kostel** v **Tumě** u Łęczyce (okres Łęczyca) a nakonec **cisterciácké opatství** v **Sulejově-Podklasztorze** (okres Piotrków), které je považováno za nejzachovalejší příklad středověkého kláštera založeného tímto řádem v Evropě.

Arcidiecéze v Tumě

autor: P. Wojtyczka

Románský kostel sv. Idziego v Inowlodži

autor: Okresní úřad v Tomaszowě

3

DŘEVĚNÉ ARCHITEKTONICKÉ PAMÁTKY

Lodžský vojvodství se vyznačuje rozmanitostí dochované dřevěné architektury. Četné příklady se dochovaly dodnes. Nejjednodušší způsob, jak je najít, je navštívit místní skanzeny, zejména v **Mauřicých** u Łowiče, **Tomašowa Mazowieckého**, **Kwjatkówku** u Łęčici nebo **Łodži**.

Když už mluvíme o dřevěných památkách, je třeba připomenout, jak jsou rozmanité: jednak tradiční venkovské chalupy, technické památky - vodní a větrné mlýny, ale také tkalcovské domy související s rozvojem textilního průmyslu (největší koncentrace jichjak byla ve **Zgjeřu** a je chráněna v rámci **Kulturního Parku Města Tkáče**). Při hledání dřevěné architektury, je třeba pamatovat i na rekreační objekty - tento typ staveb se dochoval mimo jiné v **Rudě Pabjanické** v Lodži, **Tvořijankách**, a také v **Kolumně-Leše** (dnes součást Lesíku).

Dalším charakteristickým rysem regionu je převaha dochovaných dřevěných kostelů, především ve venkovských oblastech - dochovalo se jich téměř 100. Nejstarší pocházejí z přelomu 15. a 16. století a k nejzajímavějšímpatří **kostely** v **Bogušicích** u Ravy Mazovjecké a v **Grebjeni** u Wěluně - oba jsou plné bohaté renesanční polychromie. Stavba z Grebjeně představuje takzvaný vieluňský typ, charakteristický pro oblast kolem tohoto města - kostely tohoto typu byly stavěnyv 16. a 17. století a do dnešních dnů se jich dochovalo asi deset.

Kulturní Park Města Tkalců ve Zgjeřu

Městský Park Kultury v Lodži

autor: Centrální muzeum textilnictví v Lodži

Skanzen v Kwjatkówku

autor: J.Ziółkowski

Kostel sv. Trojice v Grébinu

4

LODŽSKÝ FOLKLÓR

Folklór Lodžský je rozmanitý a pestrý. Je to mozaika různých tradic - kombinuje vlivy Mazovska, Velkopolska a Malopolska amístytaké Kujavska. Neexistuje žádný jednotný styl, ale každá část Lodžského vojvodství (Šeraď, Opočno, Ravska, Lečica, Wěluňská, Pjotrowska nebo Lovicka) má své vlastní varianty krojů, hudby, umění a zvyků.

S rozmanitostí lodžského folkloru se dnes můžeme setkat především během festivalů a dožínek, ale také v regionálních muzeích (**Okresní Muzeum** v **Šeraďu**, **Muzeum** v **Loviču**, **Regionální Muzeum** v **Opočnu** a **skanzenech**, např. v **Mauřiích**, **Loviču**, **Kvjatkůvku**, **Šeraďu**, **Lipcích Rejmontovských**.

Folklor se neomezuje pouze na prostory muzeí a skanzenů. Nadšení lidé a lidoví umělci nadále aktivně pěstují staré tradice, jako jsou kroje, sochařství a výšivky, a hrdě je předávají dalším generacím. V některých lokalitách je tradiční oděv stále součástí oslav významných rodinných a náboženských svátků. O tom se můžete přesvědčit, když navštívíte **Lovič** nebo **Spitiměř** na **Svátek Božího Těla**, kdy se obyvatelé Lovičského regionu ve velkém počtu účastní slavnostního průvodu v tradičních pestrých krojích. Obyvatelé města Spitiměře se zase již více než 200 let věnují pokládání květinových koberců. V roce 2021 byl tento zvyk zapsán na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Opočenský folklor - Regionální muzeum v Opočně

autor: Muzeum v Opocznu

Skanzen v Mauřice

Květinové koberce v Spyciměři

autor: Spycimierské centrum Boží tělo

Svátek Božího Těla v Łowiči

autor: Okresní úřad v Łowiczu

5

DŮL A VÝSTAVA PGE GIGANTY MOCY V BELCHTOVĚ

Kde se nachází největší díra v Polsku? V okolí Belchatova. Nachází se zde obrovský **hnědouhelný důl** - povrchové tzv. belchatovské ložisko, dlouhé 10 km, široké 3 km a hluboké až 350 m (o několik kilometrů západněji se navíc nachází druhé, ne o mnoho menší, tzv. **štěrkovské ložisko**).

V souvislosti s přípravami na ukončení těžby zde probíhají souběžně dva druhy prací: zatímco v západní části povrchového dolu se stále těží uhlí, na jeho východním okraji již probíhá tvorba budoucích břehů umělého jezera. Plochy po těžbě mají být zatopeny a nahrazeny dvěma nejhlubšími nádržemi v Polsku! Celá investice je nejlépe vidět z vyhlídkových míst v **Klešťově** a **Žlobnici**. Odtud jsou vidět budovy největší polské **Elektrárny Belchatov** a také nejvyšší kopec v regionu, **Kaměňská Hora** (vznikla z půdy vytěžené z uhelné sloje v Belchatovském dole). Dnes je to již rekultivovaná oblast porostlá lesem a využívaná k rekreaci. Naopak neustále "roste" další hora, kde se ukládá nadloží z pole Štěrcův.

Návštěvu by měla doplnit výstava **PGE Giganty Mocy** v **Belchatově**, kde jsou interaktivní formou představeny např. proces vzniku hnědého uhlí a jeho následné spalování a výroba elektřiny.

Kleščów - pohled na důl a elektrárnu

autor: Obecní úřad Kleščów

Kamieńská Hora - OSiR Kamieńská Hora

autor: Kancelář regionálního plánování Lodžského Vojvodství

Bełchatów - PGE Giganty Mocy

autor: PGE Giganty Mocy

6

ŘEKY

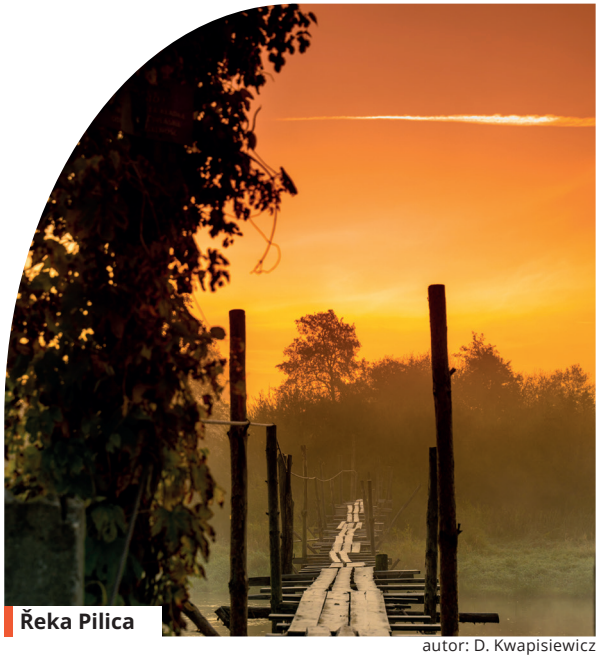
Řeka Rawka - plavba na kánoích

Rawka je více než 90 kilometrů dlouhá řeka, která protéká východní částí Lodžského vojvodství.
Narozdíl od mnoha jiných nížinných řek je její koryto neregulované. Po celé své délce je Rawka chráněna jako přírodní rezervace. Zvláště malebný je úsek mezi Skjerněvicemi a Bolimůvem, který pokrývá **Krajinný Park Bolimów**. Nejlepší způsob, jak prozkoumat Rafku je projížďka na kajaku - dobře rozvinutá turistická základna zde umožňuje pohodlné vypůjčení po celou letní sezónu. Je však třeba mít na paměti, že Rawka je náročná řeka, ideální pro zkušenější vodáky. Stromy spadlé do řeky vyžadují četná přenášení a rychlý proud může snadno způsobit převrácení. Spokojenost po skončení jízdy je však zaručena.

Pilica je jednou z největších a zároveň nejdivočejších řek ve středním Polsku. Velký úsek řeky je chráněn ve třech krajinných parcích na území Lodžského vojvodství - **Przedbórz**, **Sulejów** a **Spała**, což jen potvrzuje vysokou turistickou hodnotu řeky. **Vodní nádrž Sulejów** vytvořená na jejím průběhu je již léta hlavním rekreačním zařízenímnejen pro obyvatele Lodže, což umožňuje provozovat celou řadu vodních sportů. Pilica je také velmi dobrou řekou pro milovníky kanoistiky - je snadná, malebná a s dobře rozvinutým turistickým zázemím. Velký úsek je označen jako vodácká stezka. Historii řeky Pilice nejlépe poznáte, když navštívíte **skanzen řeky Pilice** v **Tomašově Mazověckém**.

Warta je spolu s Pilicí největší řekou Lodžského vojvodství. Zdaleka nejzajímavější oblastí k prozkoumání je okolí města Wěluň, které je chráněno jako součást **Krajinného Parku Załęcze**. Řeka zde protéká soutěskou, kde jsou vidět i **vápencové skály**. V okolí **Ďalošina** dnes funguje **cementárna Warta**, ale pro turisty jsou mnohem zajímavější **historické vápenky**, které se dodnes zachovaly v okolí **Ďalošina** a v **Lisovicích**. Stejně jako na Pilici i zde se dobře osvědčí kánoe - řeka patří mezi snadné vodní stezky.

Bzura je největší řekou v severní části vojvodství. Je to typická nížinná řeka s mírným proudem, velmi vhodná pro začínající vodáky. Bzura může být dobrou zámin-kou k výletu po stopách minulosti regionu, protože protéká řadou měst a obcí, které měly klíčový význam v různých etapách dějin vojvodství, včetně Lodže (kde pramení v **Lagevnickém lese**), Zgjeře, Ozorkova, Le-čici a Loviči.

Řeka Pilica

autor: D. Kwapisiewicz

Řeka Warta

autor: D. Kwapisiewicz

7

FILMOVÉ LODŽSKÉ

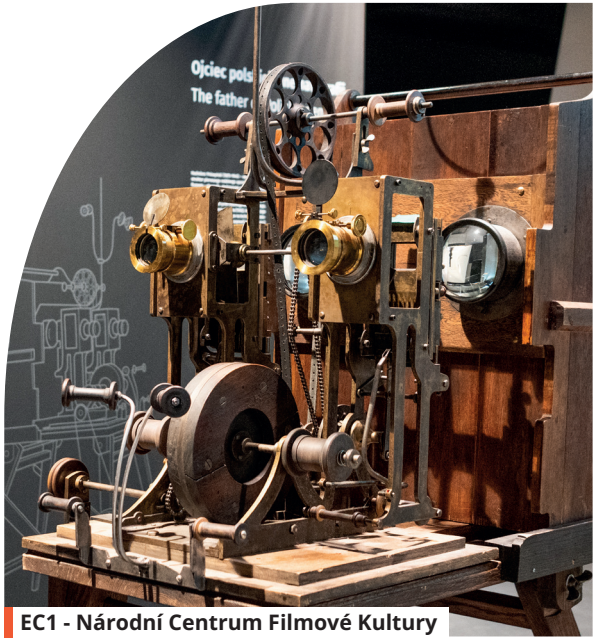
Muzeum Kinematografie

Lodž byla dlouhá léta označována za hlavní město polského filmu; dodnes se vžil termín **Hollylodž**. Právě zde fungovalo největší filmové studio v zemi, dodnes zde působí **Filmová Škola**, funguje zde **Muzeum Kinematografie** a **Národní Centrum Filmové Kultury** zve na mimořádné výstavy: *Kino Polonia* (největší výstava v zemi, která vypráví o více než 130 leté polské kinematografii) a *Materia Kina* (ukazuje fáze filmové výroby: sestavování rozpočtu, casting, střih, zvukový design a propagaci). V Lodži se můžete projít po **Hvězdné Aleji** nebo po **Pohádkové lodžské stezce**. O významufilmového dědictví Lodže svědčí izařazení města do **sítě kreativních měst UNESCO** jako filmového města.

I zde má region co nabídnout. V téměř stovce měst a obcí najdete filmové scény pod širým nebem, například: Zaslíbená země", "Vabank", "Čtyři z tanku a pes", "S nasazením života", "Jak jsem rozpoutal druhou světovou válku" nebo "Potopa", ale i filmy rozhodně modernější: "V temnotě", "Ida" nebo "Studená válka". Ve více než desítce nejfilmovanějších míst regionu najdete **tabule Filmové Lodžské stezky**, přičemž za zmínku stojí zejména **Pjotrkův Trybunalski**, který byl použit v téměř 50 filmech a seriálech - byla zde vyznačena **turistická trasa** věnovaná filmům.

Hvězdná alej v Piotrkowské ulici

EC1 - Národní Centrum Filmové Kultury

autor: EC1-NCSF

EC1 - Národní Centrum Filmové Kultury

autor: L. Staszczak-Gąsiorek

8

HISTORICKÉ PAMÁTKY

Nejvyšší formou ochrany památek na národní úrovni jsou památky s titulem „Historická památka“. V této kategorii je v Lodžském vojvodství pět objektů. Představují téměř kompletní průřez dějinami zemí, které tvoří dnešní kraj, a zároveň jsou přehledem architektonických stylů z jednotlivých období.

Nejstaršími jsou románský **arci-kolegiátní kostel** v **Tumě** u Lečici a **komplex cisterciáckého opatství** v **Sulejově** (s obrannou stavební strukturou z 12./13. století a dosud viditelným románským kostelem). O něco mladší stavbou je bývalý primasův kolegiátní kostel a **nynícatedrální bazilika** v **Loviču**, kde jsou k v dění prvky gotiky, renesance a baroka. O jeho jedinečnosti svědčí mimo jiné náhrobní kameny primasů.

Barokní a klasicistní období reprezentuje **zámek Radivilů** v **Něborově**, který doplňuje **romantický park** v nedaleké **Arkadii**. A konečně úplný průřez stavbami 19. a počátku 20. století nabízí turistům návštěva **Lodže**, kde je historickým pomníkem **multikulturní krajina průmyslového města**. Zahrnuje jak velkoměstské kamenné stavby, paláce, vily a veřejné budovy, tak i nejvýznamnější tovární komplexy a dva historické hřbitovy - křesťanský a židovský.

Komplex cisterciáckého opatství v Sulejově

autor: P. Wojtyczka

Księży Młyn v Lodži

autor: P. Augustyniak/lodz.travel

Zámek v Něborowě

autor: D. Kwapisiewicz

9

PALÁCE A ZAHRADY

Kdyby František Karpiński žil v Lodži, miloval by **Arkadii** Romantická zahrada Heleny Radivilové s akvaduktem, gotickým domem a Dianiným chrámem je skvělým místem k odpočinku a mimochodem i ideálním prostředím pro tvůrčí fantazii. Arkadii doplňuje několik kilomertrů vzdálený **Něborův** se skvěle zachovalou historickou **rezidencí Radivilů** (spolu s parkem v Arkadii tvoří pobočku Národního muzea). Palác je samozřejmě obklopen zelení, kterou tvoří geometrická francouzská zahrada a anglický park.

Za zmínku stojí i **klasicistní rezidence** ve **Valevicích**. V paláci můžete přenocovat a prohlédnout si také byt speciálně připravený pro Napoleonův pobyt se zachovalými dvě stě let starými tapetami, ale Valevice nejsou jen místem pro milovníky historie – jeho charakteristickým rysem je především **Hřebčín Valevice**, známý chovem anglo-arabských polokrevních koní.

V Lodžském vojvodství se samozřejmě nachází mnoho dalších paláců, zámků a vil. Za návštěvu stojí **Skjerněvice**, kde si můžete prohlédnout bývalý **primasův palác**, **Kutno** s **poštovním palácem** králů ze saské éry, renesanční **paláce Grudiňských** v **Poddębicích** a **Męciňských** v **Ďalošině** nebo **palác Ostrovských** v **Tomašově Mazovjeckém**. V Lodži se nachází přibližně 130 paláců a továrních vil z 19. a počátku 20. století.

Park v Arkadii

autor: D. Kwapisiewicz

Palác Ostrowských v Tomašově Mazowieckém

autor: Městský úřad v Tomašově Mazowieckém

Palác ve Walewicích

autor: D. Kwapisiewicz

10

TOMAŠOVSKÁ OKROGLICA

Co je Tomašovská Okroglica? Jedná se o kombinaci nejvýznamnějších turistických atrakcí **Tomašova Mazovjeckého - přírodní rezervace Modré Prameny**, **Skanzenu Řeky Pilice** a **Nagůřických Jeskyní** (podzemní turistická trasa). Tři velmi odlišná místa, z nichž každé je stejně spjato s místní historií a dědictvím. To ovšem není vše, co stojí v Tomaszowě za vidění. Pro milovníky aktivního odpočinku můžeme doporučit **Ledová Arenu**, první a zatím jedinou celoroční bruslařskou halu v Polsku, kde mimo jiné trénují polští olympionici, ale ve vybraných termínech si své bruslařské umění může vyzkoušet každý. A když už jsme u toho sportu, co takhle vyrazit na kajaku po řece Pilici z Tomaszova do Spały a Inowłodze? Kromě památek se ve **Spale** nachází také celý **komplex COS** neboli **Centrálního sportovního centra pro olympijskou přípravu**.

Skanzen Řeky Pilici

Přírodní rezervace Modré Prameny

autor: D. Kwapisiewicz

Nagóřické Jeskyně

autor: Městský úřad v Tomašowě Mazowieckém

Co můžete dělat v Lodžském?

aktivně

Na Pilici

Plavba na kánoi po řece Warta

Silnou stránkou Lodžského vojvodství je jeho rozmanitost. Příznivci aktivního trávení volného času zde najdou spoustu možností, jak trávit čas - můžete se vydat na pěší túry, cykloturistiku a kanoistiku, a dokonce i největší lyžařskou sjezdovku ve středním Polsku.

Pro **pěší turistiku** jsou určitě nejlepší oblasti s rozmanitým terénem. K tomu jsou ideální **Krajinný Park Łódzkých Vrchovin** a **Krajinný Park Załęcze** a **Krajinný Park Przedbórz** na jižním okraji regionu díky celé síti turistických stezek. Samozřejmě, že pro delší procházku (třeba s holemi na nordic walking) lze podniknout i v **Lagjevnickém lese** v severní části Lodže nebo v **okolí Spaly**. Pro příznivce orientačních pochodů má okres Věrušův zajímavou nabídku, v rámci které je realizován program **"okres Věrušův s mapou a kompasem"**. Milovníkům extrémnějších zážitků lze doporučit **"Stovku po Lodžsku"**, každoroční orientační pochod v bezprostřední blízkosti Lodže, kde se zdolává vzdálenost 50 nebo 100 km.

Milovníci **cyklistiky** si snadno najdou trasy jak v okolí Lodže (opět stojí za to vyrazit do **Lodžských vrchů**), tak v celém regionu, a to jak krátké, tak dlouhé. **Kaměňská Hora** (405,6 m n. m.) nabízí zajímavou nabídku pro milovníky terénních aut - jsou zde až čtyři stezky o délce několika kilometrů.

Jachetní přístav Jeziorsko

autor: Městský úřad ve Wartě

Okolí Bąkowej Góry

Přístav v laguně Sulejów

autor: E. Duda

Také pro vodáky má Lodžský vojvodství co nabídnout. **Rawka, Pilica, Warta** a **Grabja** a **Vidavka** jsou nejčastěji využívané řeky pro kanoistiku. Technicky relativně snadné (zejména Pilica a Warta), zajímavé scenérie a památky (např. historické vodní mlýny na řece Grabji) lákají již léta četné amatéry aktivní turistiky. Dobře rozvinutá turistická základna zaručuje, že pokud se rozhodnete pro delší než jednodenní výlet, nebudete mít problémy s pronájmem kajaků nebo ubytováním. Při plánování dalšího raftingu stojí za zvážení i další řeky - **Bzura**, **Černá**, **Dřevička**, **Lučionža** nebo **Mroga**.

Milovníci plachtění a windsurfingu najdou dobré podmínky také na dvou největších vodních plochách v regionu - v **vodní nádrži Sulejów** a na **Ježorsku**. Stále oblíbenější atrakcí se navíc stávají wake parky určené pro milovníky vodního lyžování. Taková zařízení se nacházejí v **Ježorsku** (v Ostrově Varckém), dále v **Glovnu**, **Tušíně**, **Lodži** (ve Stavech Stefańských), **Dřevici** a **Lisovicích** u Koluški. Většina z nich je vybavena infrastrukturou, která umožňuje zábavu pro amatéry, ale takémožnost zkosušky pro zkušenější jedince. Často (jako například v Glovnu nebo Lisovcích) jsou doprovázeny dalšími atrakcemi - lezeckými stěnami nebo lanovými parky.

Lodzké vojvodství je vhodným místem pro koňskou turistiku. Amatéři nezávislého ježděnímají k dispozici více než 200 stájí v celém regionu. Spojuje je nejdelší značená koňská stezka v Evropě, která měří více než 2 000 km. Skládá se ze dvou vyznačených smyček - menší kolem Lodže a větší kolem celého vojvodství, s četným propojeními. Kdo chce obdivovat profesionály v akci, může se vydat do **Boguslavic, Valevic** nebo **Gajevnik**, kde se pravidelně konají dostihové závody.

Walewice - hřebčín

V zimě můžete objevovat i další turistické atrakce v regionu - největší sjezdovka ve středním Polsku se nachází na **Kamjeňské Hoře** nedaleko Belchatova. Více než 800 metrů poměrně snadné sjezdovky je ideální pro rodinný výlet (i když nejvyšší část sjezdovky je náročnější!). Vzhledem ke stále teplejším zimám je lyžařská sezóna poměrně krátká, proto se vyplatí před cestou zkontrolovat předpověď počasí a informace o stavu sněhu na sjezdovkách.

Kaměňská Hora

autor: Městský úřad v Kamieńsku

Na vodní nádrži Sulejów

autor: M. Robak

Na Ježorsku

Co můžete dělat v Lodžském?

příroda

Přehrada Jeziorsko
autor: D. Kwapisiewicz

Řeka Warta v Załęčanském krajinném parku

autor: K. Kierniakiewicz

V Lodžském vojvodství se příroda často rozprostírá hned za rohem, jako je tomu v případě Lagjevnického lesa, který je jedním z největších lesních komplexů v rámci městských hranic v Evropě. Na jedné straně má bohatou rekreační infrastrukturu - obyvateli města oblíbené rybníky v **Arturůvku**, turistické a cyklistické stezky a běžecké trasy. Na druhé straně se zde nacházejí přírodní rezervace, jako je například rezervace **"Lagjevnický Les"**.

Stejně zajímavá jako Lagjevniki, a to jak z hlediska přírody, tak i historie, je další lesní oblast v provincii - **Spalské lesy.** To, co je vyneslo na místo státního významu, byly pobyty ruských carů a po rozdělení Polska – prezidentů II. republiky.

Přestože byly lesy během první světové války značně poškozeny, jejich přírodní ráz stále dotváří řeka Pilica, nejdivočejší z polských řekve středním Polsku.
Z přírodního hlediska je jednou z nejvýznamnějších vodních atrakcí regionu **vodní nádrž Jeziorsko**, která se nachází na západě vojvodství a je založená na řece Wartě. Její jižní část je chráněna jako faunistická rezervace. V období podzimního tahu mokřadních ptáků se zde v jednu chvíli vyskytují až desetitisíce ptáků.

Pro milovníky ornitologie můžeme doporučit návštěvu rašelinišť v přírodní rezervaci **Piskořeněc** u Předboře nebo v **Svaté Lugi** u Ščicova a také u **Jezera Okręt** a **Rybníka Rydvan** u Loviče.

Louky v údolí řeky Chojnatky

autor: A. Pruszkowska

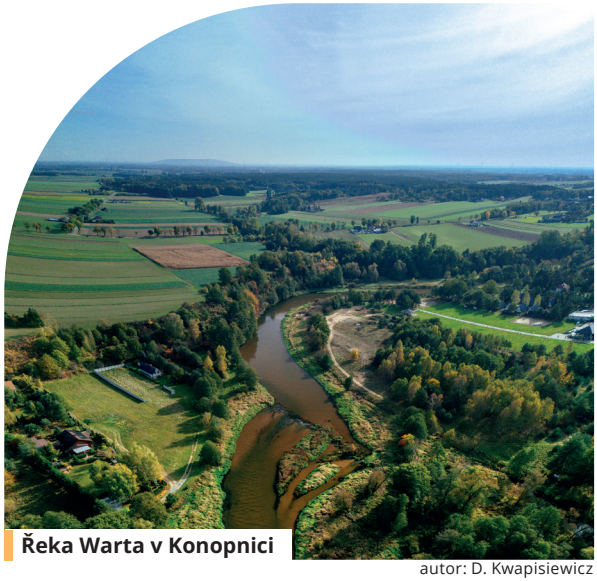
Mladé lišky v Předborském Parku Krajinném

autor: D. Kuzdak

Lagjevnický Les v Lodži

autor: T. Grala

Řeka Warta v Konopnici

autor: D. Kwapisiewicz

Přírodě regionu pomáhají místní přírodní parky:

KRAJINNÝ PARK LODŽSKÝCH VRCHOVIN

Kromě již zmíněného Lagjevnického lesa se pyšní rezervacemi: **"Parovy Janinovské"**, kde rostou štíhlé buky a rozvětvené stromy. Přírodní rezervace **"Struga Dobieškovska"** se nachází jen pár kroků od středověké **pevnosti** ve **Starých Skoševách**.

KRAJINNÝ PARK SPALA

Každý dendrolog bude nadšený ze zbytků bývalé Pilice. Zbytky dávného lesa Pilica - dvě stě let staré duby, habry a borovice - vzbudí v každém dendrologovi značné nadšení. Ty se nacházejí především v rezervaci **"Spała"**, stejně jako kuriozity místní přírody - vzniklé v důsledku říční eroze, borovice "na kůlech".

KRAJINNÝ PARK SULEJÓW

Na území parku se nachází především samotné Sulejovské jezero, ale také taková kouzelná místa, jako je přírodní rezervace **"Modré Prameny"** s proslulou azurovou vodou nebo rezervace **"Jabloňový Les"**, kde mezi typovým lesním porostem najdeme četné exempláře divokých ovocných stromů - jabloní, hrušní a hlohů. Pokud dáváte přednost flóře před faunou, určitě navštivte **Centrum pro vzdělávání a rehabilitaci lesních zvířat v Kole**.

Sulejovský Krajinný Park

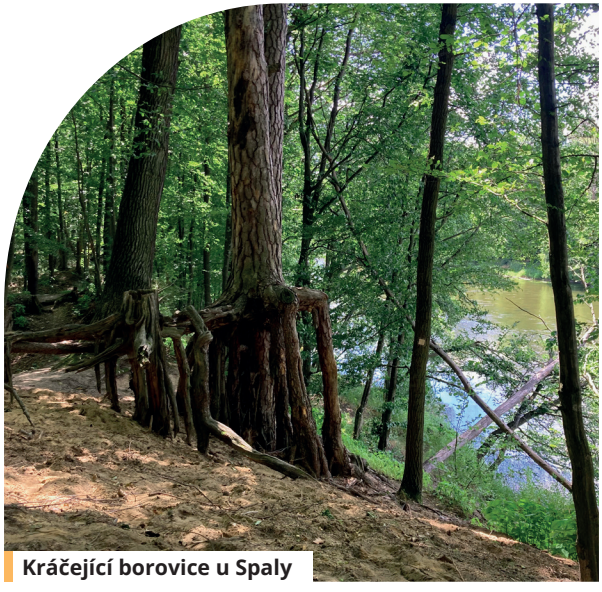
autor: Soubor Krajinných Parků Lodžského Vojvodství

KRAJINNÝ PARK PRZEDBÓRZ

Jeho největší předností je bezpochyby terén. Turistické stezky se vinou po okolních kopcích (včetně největšího přírodního kopce v Lodžském vojvodství **Fajn Ryby**, 347 m n. m.). Musítetaké vylézt na **Bukovou Horu,** se starými buky, chráněnými v podobě rezervace.

KRAJINNÝ PARK MEZI ŘEKAMI WARTA A WIDAWKA

Jeho hlavními protagonisty jsou samozřejmě řeky, zejména Warta, která je nespornou královnou oblasti. Kdo sní o setkání s jeřáby, bahňáky a dalšími vodními ptáky, měl by své kroky směřovat sem.

Kráčející borovice u Spaly

KRAJINNÝ PARK ZAŁĘCZE

Zde se přítomnost řeky Warty projevuje nejen přírodním způsobem. V jeho údolí se nacházejí pozůstatky pravěkých **mohyl**, z nichž nejstarší (v obci **Přivůz**) jsou datovány do 2. století našeho letopočtu. Park je součástí Wěluňské vrchoviny. Řeka Warta zde protéká hluboce zaříznutým údolím a vytváří tzv. **Velký Oblouk Warty**. **Geologická rezervace "Hadi"**, která se nachází na hoře Zelka, ukrývá četné jeskyně. Návštěva **lomu** v **Lisowicích** je také nutností - uvidíte zde velký průřez horninami z po sobě jdoucích geologických období a snadno najdete různé druhy zkamenělin.

KRAJINNÝ PARK BOLIMÓW

Jeho největší záhadou (nepočítáme-li řeku Rawku) jsou rozsáhlé (až několik desítek hektarů) lesní mýtiny, které jsou pozůstatkem činnosti budařů, mýcení lesa na potaš, dehet nebo dřevěné uhlí. Dnes jsou mýtiny skutečnou zásobárnou lesní biologické rozmanitosti. Vyskytuje se zde třetina rostlin, které se v oblasti vyskytují, a také živočichové - mokřadní ptáci, obojživelníci a velcí savci. Z přírodních a bezpečnostních důvodů je však přístup na některé mýtiny (např. na největší **Siwicu**) možný pouze po předchozím ohlášení a po dohodě s pracovníky parku.

Co můžete dělat v Lodžském?

památkově

Zámek v Nieborově
autor: D. Kwapisiewicz

Cisterciácké opatství v Sulejově-Podklaštoře

autor: Regionální Plánovací Kancelář Lodžského Vojvodství

V posledních letech se na seznam **Historických Pamatníků**, tedy nejcennějších národních památek dostalo hned pět objektů z Lodžského vojvodství: **katedrální bazilika** v **Loviči**, **kolegiátní kostel** v **Tůmě**, **cisterciácké opatství** v **Sulejově-Podklaštoře**, **zámecký a parkový komplex** v **Něborowě** spolu s nedalekým **romantickým parkem** v **Arkadii** a **multikulturníroubená krajina průmyslového města** v **Lodži**. Milovníci dějin umění zde najdou předměty dokumentující tisíciletou tradici Lodže. Jsou zde kostely s románskými prvky, gotické kostely (v **sulejovském opatství** jedny z prvních příkladůtohoto slohu v Polsku) a zámky(včetně velmi dobře zachovaného soukromého **zámku rodiny Oporowských** v **Oporowě** u Kutna). Nechybí ani příklady renesanční architektury - např. **obranný dvůr** v **Pabianicích** (dnes muzeum) nebo kostele kališsko-lublinského typu s charakteristickou štukovou výzdobou (např. v **Poddębicích**, **Chrušlinu** a **Sobotce**). Období renesance reprezentuje také **kaple sv. Wiktorii** v **lovičské katedráles** náhrobkem arcibiskupa Jakuba Uchańského od Jana Michałowiče z Uřędowa (nanejvýznamnějšího polského sochaře té doby). Barokní umění je v provincii také hojně zastoupeno, a to jak v sakrální, tak světské architektuře. Monumentální **svatyně Svaté rodiny** ve **Stuďanně** byla v 17. a 18. století jedním z nejvýznamnějších poutních center v Polsku.

Jednou z nejlépe dochovaných barokních rezidencí v Polsku je **palác v Něborowě**, který navrhl Tylman

Rytířský hrad v Oporowě

autor: D. Redlicki

z Gameren, dnes pobočka Národního muzea. Zajímavým příkladem tohoto stylu je také barokní **šlechtický zámeček** v **Ožarově**, kde dnes sídlí **Muzeum Zámeckých Interiérů**.
Region se pyšní také klasickými stavbami, jako je **palác** ve **Valevicích** nebo **palác** a **kostel sv. Jakuba** ve **Skjerněvicích**. Unikátem je **romantický park** v **Arkadii** u Něborowa, který na přelomu 18. a 19. století založila kněžna Helena Radiwiłłová.

Neostylová architektura (neoromanismus, neogotika atd.) a eklektická architektura (kombinace různých stylů) z 19. století jsou typické pro města v lodžském regionu, která se v té době rozvinula jako průmyslová centra. Výjimečným příkladem je samozřejmě **Lodž**, kde se v centru města dodnes dochovalo více než 10 000 činžovních domů z přelomu 19. a 20. století, stejně jako četné tovární rezidence, chrámy, veřejné budovy a továrny. I zde se dochovaly zajímavé příklady secesní a modernistické architektury z první poloviny 20. století. Zajímavé objekty ze stejného období lze samozřejmě najít i v jiných městech, především v **Piotrkowě Trybunalském**, **Zduńskej Woli, Tomšově Mazowieckém** nebo **Pabianicích**.

Muzeum zámeckých interiérů v Ožarově

Industriální památky jsou jedním z charakteristických rysů regionu - najdeme je nejen v hlavním městě vojvodství, ale i v menších městech - především ve **Zgjeři**, **Pabianicích**, **Tomašowě Mazowieckém** a **Piotrkowě Trybunalském**. Rozhodujícím lídremje samozřejmě samotná **Lodž** - dodnes se zachovalo asi 200 menších i větších továrních komplexů. Často se jednalo o celé komplexy budov, kde kromě výrobních objektů stála i obydlí majitelů, byty pro dělníky a budovy sociální infrastruktury, jako jsou školy, obchody nebo nemocnice. Nejlepším příkladem je sídliště **Księży Młyn**, které vytvořili nejbohatší lodžští výrobci – rodina Scheiblerů a **Manufaktura** – bývalá říše rodiny Poznańských.

Lodžský region je převážně zemědělskou oblastí. Příklady tradičních venkovských staveb se dochovaly dodnes. Nejzajímavější předměty putovaly do skanzenů - největšího v **Maurzycích** u Łowiče, ale i menších v samotném **Łowiči, Šieradzu** nebo **Kwjatkůwku** u Łęčice.

Lodžský vojvodství je také jedním z nejbohatších regionů na dřevěné kostelíky - je jich zde kolem stovky. Nejstarší z nich pocházejí z konce 15. a 16. století, včetně nejzajímavějších v **Bogušicích** u Rawy Mazowiecké a v **Grębieni** u Wěluně, oba zdobené renesančními malbami. Cenné polychromie se dochovaly také v kostele v **Černiewicích**.

Důležitou součástí dědictví regionu jsou také památky někdejšího multikulturalismu. Po Polácích, Židech, Němcích, Rusech, Češích, kteří zde žili, zůstaly chrámy, synagogy, hřbitovy, ale také paláce, činžovní domy, školy a továrny. **Židovský hřbitov** v **Lodži**, jeden z největších a nejzachovalejších v Evropě, je výjimečnou památkou.

Hotel Fabryka Wełny v Pabianicích

autor: Hotel Fabryka Wełny

Co můžete dělat v Lodžském?

historicky

Hrad v Łęčice
autor: M. Stasiak

Hradby v Tumě

Lodžský vojvodství jako samostatná správní jednotka je starý "pouze" 100 let, protože vzniklo krátce po znovuzískání nezávislosti Polska. Historie této oblasti, která leží na pomezí Malopolska, Velkopolska a Mazovska, je mnohem delší. Jsou zde kastelánská sídla připomínající počátky polské dynastie Piastovců nebo **historické hrady** jako **Łęčica**, **Šeraď**, **Rawa** a **Wieluń**, které byly sídly středověkých knížectví, vojvodství a zemí. Zdi nejstarších památek jsou němými svědky významných událostí. Zde se přijímala důležitá rozhodnutí (několik polských králů bylo zvoleno na trůn v Šeraďu a Piotrkowě a v **Piotrkowě** zasedal více než 200 let Korunní tribunál pro Velkopolsko).

V 19. století se území dnešního vojvodství stalo jedním z hlavních průmyslových regionůtehdejšího Polského království. Ještě než se Lodž stala největším centrem textilního průmyslu v zemi, byl na prvním místě Ozorków a poté Zgieř. V obou těchto městech se dodnes (a mimo jiné také v Pabianicích, Aleksandrově Łodžském, Konstantynově Łodžském a Tomašově Mazowieckém) se zachovalo mnoho stop souvisejících s hospodářskou historií. Patří k nim továrny, sídla majitelů továren a bývalé tkalcovské domy. **Zgierz** je v tomto ohledu jedinečný, protožev centru města se nachází **Kulturní Park Město Tkaczy**. Ve městě se zachovalo několik desítek tradičních domů z 19. století. Ve Zduňské Woli se naopak zachovala historická čtvrť osadníků zabývajících se rozvojem místních řemesel a později také manufaktur a průmyslu.

Radnice s Krakovskou bránou ve Wěluni

Dvacáté století přineslo řadu tragických událostí spojených s první a druhou světovou válkou. Územím dnešního vojvodství opakovaně procházela fronta první světové války (od poloviny roku 1914 do poloviny roku 1915), kdy se ruská armáda střetla s německou a rakouskou armádou. Stojí za připomenutí, že ve všech dělících armádách bylo mnoho polských vojáků. Zvláště intenzivní boje na podzim roku 1914 vešly do dějin jako bitva nebo operace Lodž - během několika týdnů se střetu zúčastnilo půl milionu vojáků, z nichž až 200 000 podlehlo. Dnes to připomínají četné válečné hřbitovy rozeseté téměř po celém vojvodství. V **okolí Bolimowa** zase v roce 1915 Němci poprvé v historii použilibojové plyny.

Staré Město v Piotrkově Trybunalském

autor: Městský úřad Piotrków Trybunalski

Podzim 1939 a tehdejší obranná válka v okolí Lodže byla poznamenána především bitvou u Bzury, jednou z mála úspěšných vojenských akcí polské armády té doby. I zde si dramatickou historii dodnes připomínají, především hřbitovy s **hroby padlých v okolí Kutna, Łowiče a dalších obcí a Łęčice**. Historii této bitvy donedávna připomínalo Muzeum bitvy u Bzury v bývalém mauzoleu rodiny Mněwských v Kutně, dnes je expozice v **Saském Palácovém Muzeu**. Tragická historická karta byla napsána také ve **Wieluńu**, který byl první obětí německých bombových útoků ráno 1. září.

Válečný hřbitov v Joachimově Mogiłách

Samostatnou kapitolou druhé světové války je vytváření ghett pro židovské obyvatelstvo německými

Vojenská expozice v Muzeu Saského paláce v Kutně

autor: Muzeum Saský Palác

okupanty, včetně prvního ghetta v Polsku v Piotrkowě a druhého největšího ghetta (po varšavském) v Lodži.

Z historických osobností byli s Lodžskem silně spjati dva významní spisovatelé - **Julian Tuwim** a **Władysław Reymont**. Prvního z nich, narozeného v Lodži, zde připomíná několik pomníků, včetně nejznámější **Tuwimovy lavičky,** která stojí v centrálním bodě Piotrkowské ulice. Druhý z nich, narozený v Koběle Velké u Radomska, žil v Lodži (při sběru materiálu pro Zemi zaslíbenou), ale také v okolí Lipie Rejmontowské, která se stala inspirací pro jeho epos věnovaný polskému venkovu - *Sedláci*. Dnes je v **Lipcích muzeum**, které shromažďuje památky spisovatele, a také soukromá **Galerie starožitností a regionálních památek** s obrovskou sbírkouvydání *Sedláků*, stejně jako exponáty věnované televiznímu seriálu natočenému podle románu.

Stanice Radegast v Lodži

Regionální muzeum v Lipcích Reymontowských

Co můžete dělat v Lodžském?

rodina

Zábavní park Mandoria
autor: Mandoria

Je Lodzké regionem přátelským k rodičům a dětem? Rozhodně ano. Jsou zde atrakce pro batolata a o něco starší turisty. A co je velmi důležité, tyto atrakce budou fungovat jak za slunečného počasí, tak za deště.

V Polsku není o vodní parky nouze. Venkovní horké bazény už ale nejsou tak hojné. V **Unějówě** se ne náhodou místní aquapark jmenuje **"Termy"** - horká voda z nitra země umožňuje celoroční koupání ve venkovním bazénu. Bez ohledu na venkovní teplotu má voda v bazénu stálou teplotu kolem 30 stupňů Celsia. A pokud hledáme poněkud komornější termální bazény, pak nás čeká nedaleký park **Termy Poddębice**. V Lodži je samozřejmě také **Aquapark Fala**, kde sice není termální voda, ale zato je zde mnoho dalších atrakcí, jako jsou tobogány, sauny nebo bazén s umělým vlnobitím.

Dinopark Kolatinek

autor: Dinopark Kolatinek

Z Unějowa to není daleko na **Borysew** a do místní zoologické zahrady Borysew. Na ploše 25 hektarů žije 500 zvířat 90 druhů, která se co nejvíce blíží přírodním podmínkám. K nejzajímavějším patří bílí lvi a bílí bengálští tygři, oba druhy patří mezi velmi vzácné a ohrožené druhy. V bazénu, jediném svého druhu v Evropě, lze mimo jiné pozorovat tygry při plavání.
Zdaleka nejpůsobivějším zařízením spojeným se zvířaty je dnes **Orientárium**, které je součástí **ZOO Lodž**. V tomto moderním pavilonu se můžete seznámit se zvířaty specifickými pro Asii. Největší (doslova i obrazně) atrakcí je bezpochyby stádo slonů. Díky specifické konstrukci výběhu mohou návštěvníci zoo sledovat koupání těchto mohutných zvířat.

V posledních 12 letech se stále větší oblibě těší farmy nabízející kontakt s alpakami, druhem z čeledi velbloudovitých, které svým tělesným stavěním připomínají ovce Díky své mírné povaze jsou tato zvířata velmi vhodná pro kontakt s dětmitmi.
V okolí Lodže se staví stále více mini zoologických zahrad a jedním z největších zařízení tohoto druhu je **Dobroňanka** v **Dobroni**. Kromě zvířat (alpaky, velbloudi, pávi) je místo proslulé **Dýňovou Farmou**, která se startuje na podzim. Jednou z největších atrakcí je soutěžo největší dýni - rekordman z roku 2024 vážil téměř 800 kg!

Celoroční atrakcí je krytý zábavní park **Mandoria City of Adventures** ve **Ŗgowě**. To znamená, že atrakce si můžete užít bez ohledu na počasí. Park je

ZOO Borysew

autor: ZOO Borysew

Orientarium ZOO Lodž

autor: lodz.travel

udržován v atmosféře renesančního tržního města. Stále se rozšiřuje a nejnovější atrakcí je horská dráha Aquila. V nákupním a zábavním centru Nowá Sukcesja v Lodži se nachází zábavní park **Hopa Lupa**, který je také zcela pod střechou.

Zcela jiný charakter má zábavní park **Sady Klemens**, který funguje v **Komorowie** nedaleko Rawy Mazowěcké. Nachází se v zemědělské oblasti plné ovocných sadů - není divu, že se ovoce stalo poznávacím znamením tohoto místa.
Dal ší atrakcí věnovanou nejmenším je zařízení nacházející se v **Kolacinku - Dinopark**, kde se můžete seznámit s obyvateli Země před miliony let Kromě toho je zde také **Santova Krajina** (v zimě) a nejnovější atrakcí je Akademie bezpečnosti a záchrany, která nabízí profesionální školení první pomoci.

Další pohádkovou atrakcí je **Údolí Skřítků - Park Skřítkových Příběhů** v **Chotěšewu** u Ozorkowa, kde se můžete seznámit s historií slovanských skřítků a projít si celé Údolí skřítků. V nedaleké **Solci Małé** se nachází **indiánská vesnice "Tatanka"**. Je to místo, kde se můžete nejen seznámit s tradicemi a zvyky původních obyvatel Ameriky, ale také si vyzkoušet různékondiční soutěže, například čejenské souboje na kladině. Pokud jde o oblast Łęčica, za návštěvu stojí opevněná **osada Tuma**. Části budov (věž a brána)

zde byly zrekonstruovány a navozují atmosféru raně středověké osady.

Nagórické Jeskyně a místní pískovna, které se nacházejí v oblasti **Tomašowa Mazowěckého**, mají jiného hostitele. Podle pověsti zde žil loupežník Madej. Na podzemní turistické trase se s ním pravděpodobně nesetkáte, ale o vzrušení nebudenouze.
Nedaleko Tomašowa se nachází další unikátní místo, které stojí za návštěvu - **park Mikrokosmos** v **Ujazdu**. Byly zde shromážděny modely hmyzu, mikrobů a hub. Kdo se chce setkat tváří v tvář s beruškou, komárem nebo včelou větší než člověk, mápříležitost.

V **Lipce** u Lodže se zase můžete setkat s posledním z právě zmíněných hmyzů, jen s tím rozdílem, že se jedná o skutečný bzučící hmyz. V místním **včelíně** se pořádají vzdělávací kurzy, kde se můžete seznámit s tajemstvím těchto fascinujících zvířat. Díky proskleném úlu můžete nahlédnout do včelího domu a jako dezert ochutnat různé druhy medu.

V Lodžském vojvodství se nachází také místo, kde se můžete seznámit se zvířaty z doby před miliony let. **Geopark Owadów-Březinki** u Opočna, lokalita vznikla v blízkosti rozsáhlého lomu - je jednou z nejbohatších paleontologických lokalit. O haleno zde mnoho druhů mořských živočichů, často druhů neznámých z jiných lokalit.

Také mladí fanoušci komunikace se na Lodžsku nudit nebudou. O víkendech se vyplatí vyrazit na výlet **úzkokolejkou Rohů**. Ve vybraných dnech můžete navštívit také historické **depo parních lokomotiv** ve **Skjerněwicích** - je zde mimo jiné dávný tréninkový parní stroj, do jejíhož kotle se můžete podívat. V Lodži si naopak prohlédneme historické tramvaje v bývalé **vozovně na Brusu** (otevřeno pouze po předchozí domluvě). O letních víkendech je naštěstí možné projet se po Lodži také sestavou, kterou jezdili prarodiče za svého mládí.

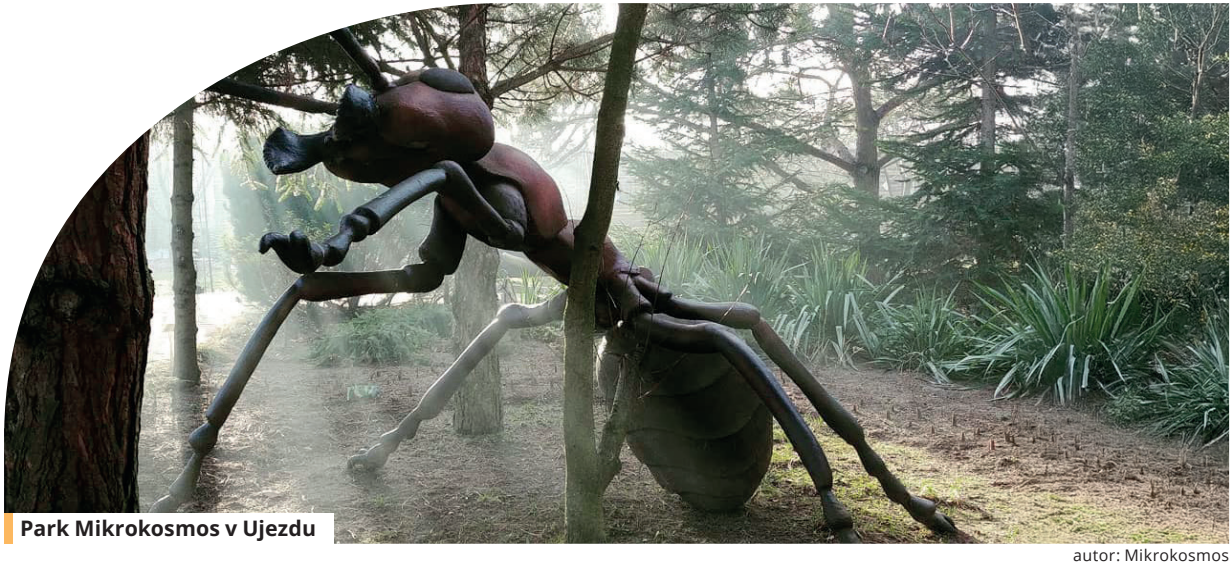

EC1 Lodž - Ulička Živlů

autor: EC1 Łódź

Nestačí? Jako dezert zbývají tři místa související s vědou, samozřejmě v kombinaci se zábavou.
V **Bełchatowě** stojí za to prohlédnout si interaktivní výstavu **PGE Giganty Mocy**, která vysvětluje, jak vznikalo hnědé uhlí v bełchatowském dole a jak se dnes z uhlí vyrábí elektřina. Naopak v **Lodži** funguje na místě historické městské elektrárny jedna z největších atrakcí svého druhu v zemi - **Vědeckotechnické Centrum EC1**. Můžete zde sledovat proces výroby energie (dochovalo se téměř kompletní zařízení elektrárny z doby před téměř 90 lety), ale také se dozvědět něco o fyzice, chemii, biologii nebo změně klimatu. K dispozici je také **3D sférické kino**, **planetárium** a **Ulička Živlů** pro děti. Souběžně s vědeckým centrem fungují v komplexu EC1 další dvě unikátní výstavy: **Národní Centrum Filmové Kultury** (zde se na výstavě "Materia kina" můžete vžít do role režiséra nebo producenta a natočit vlastní film), nebo v **Centru Komiksu a Interaktivního Vyprávění** (kde se můžete seznámit s historií komiksu, přesunout se čas do obývacího pokoje s elektronickými hrami z 90. let). 70. léta, nebo se vydat cestou vývojářů počítačových her).

Byla zmínka o planetáriu v EC1? S vesmírem je tedy spojena i **Energosféra**, která se nachází v **Konařewu** u Pjoteku. Celý objekt je postavenna půdorysu spirální galaxie a nachází se v něm astronomická observatoř a dílenské kopule.

Park Mikrokosmos v Ujezdu

autor: Mikrokosmos

Co můžete dělat v Lodžském?

zábava

Łódź Summer Festival
autor: lodz.pl

Koncerty, festivaly, zábavné a kulturní akce, historické rekonstrukce - to vše najdete v Lodži. Nabídka je rozsáhlá, a co je důležité, vztahuje se na akce, které se konají téměř po celý rok.

Festivalem, který nejsilněji propojuje celý region, je festival Putovní filharmonie **"Barvy Polska"**. Jedná se o sérii koncertů, které se konají na různých místecha pod širým nebem (v interiérech kostelů, na nádvořích zámků, v parcích a muzeích), a to v celé škále hudebních žánrů. Po celé léto se každý víkend ozývá hudba z jiného místa a vybízí nejen k poslechu hudby, ale také k poznávání celého vojvodství.

Pokud jde o hudbu, v **Kutně** se **Koná Festival Jeremi Přibora "Stanice Kutno"** (věnovaný spoluzakladateli Kabaretu Starších Panů, který zvěčnil Kutno v písni a byl čestným kutnovským starostou). Fanoušci heavy metalové hudby by si zase měli připomenout **Summer Dying Loud** v **Aleksandrówě Łódzkém**.

V Lodži se nachází jedna z největších krytých arén v Polsku, **Atlas Arena,** s kapacitou několika tisíc diváků. Není divu, že se zde pořádají koncerty největších světových hudebních hvězd. Rihanna, Shakira, Depeche Mode nebo Rod Steward. Konají se zde také vrcholné sportovní akce - mistrovství světa nebo Evropy, včetně volejbalu, basketbalu nebo endura.
Právě v Lodži se koná největší počet různých akcí. Největší návštěvnost má již několik let **Festival Light Move** (Festival světla). Doprovodné instalace, přehlídky a mappingy během jednoho víkendu magicky změnícentrum Lodže. Další akcí, která přitahuje davy lidí, je **Lodžský Letní Festival (Łódź Summer Festival)**, který se koná poslední červencový víkenda je doprovázen mnoha koncerty. Další akce, které mají své věrné festivalové publikum - **Trienále Textilu**, **Baletní Setkání**, **Festival Mnoha Kultur** v **Lodži** a **Festival Designu** - jsou příklady akcí, které jsou velmi silně spjaty s městem a jeho kulturou.

O zajímavé akce není nouze ani jinde v regionu. Důležité je, že odkazují na místní historii a slavné obyvatele spojené s regionem. V **Šeradzu** se koná jedinečný

Light Move Festival v Lodži

autor: R.Żydowicz/lodz.pl

festival s kadeřnickým uměním v hlavní roli - **Open Hair Festival**, který odkazuje na osobnost Antoniho "Antoina" Cierplikowského - polského kadeřníka s mezinárodním renomé; v **Kutně** se koná **Festival Szaloma Asha**, který se zde narodil, a v **Radomsku** se každoročně koná festival **3 x Różewič**, věnovaný tvorbě bratří Różewičů, kteří odtud pocházejí. V **Piotrkówě** má naopak **Mezinárodní Festival Uměleckých Interakcí** a **Tribunálů úsměvu** (dříve kabaretních tribunálů) dlouhou tradici.

S místní "rostlinnou" historií jsou spojeny dva jedinečné festivaly - **Slavnosti Růží** v **Kutně** a **Slavnosti Květin, Ovoce a Zeleniny** ve **Skjerněwicích**. Na své si zde přijdou jak milovníci pikniků a koncertů pod širým nebem, tak i nadšení milovníci floristiky a zahradničení.

Co takhle něco aktivnějšího? **Grabów** u Łęčici se může pochlubit dlouhou tradicí **hry v palanta**. Ale pozor - zápasy se konají pouze jednou ročně, a to v úterý po Velikonocích (Grabowianie tak prodlužují svátky!). V létě se zase ve **Wěrušowě** konají **celopolské závody ručních vozů**.

Lodž má také bohatou nabídku pro milovníky historických rekonstrukcí. Ve **Skanzenu Řeky Pilice** v **Tomašowě** se každé létokoná **Vojenský Piknika** v **Lodži** se v listopadu koná **Piknik Nezávislosti**. V podobném duchu, i když s úplně jiným dobovým pozadím, se odehrávají **rytířské turnaje** a také ukázky středověkých řemesel, které se konají na hradech v **Łęčici, Unějówě** nebo **Inowlodžku**. S raným středověkem souvisí i akce **Mokošowisko**, která se koná na místě rekonstruované osady v **Řečici**. Nejde o žádné turnaje ani rytířské bitvy, ale o rekonstrukci historických řemesel, zvyků a víry. Naopak v **Leščině** u Kutna, kde se Historická odysea konala řadu let, je nyní možné zúčastnit se **Napoleonské Odysey**, která oživuje reálie počátku 19. století v prostředí zrekonstruovaného **zámku a parku**.

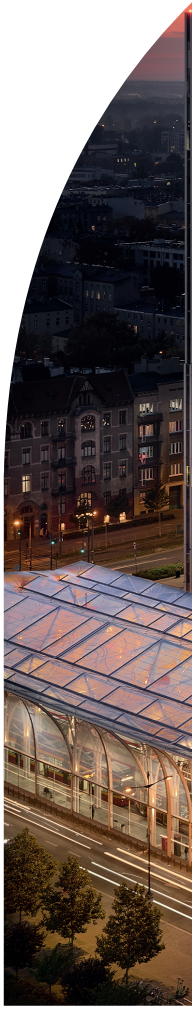

Rytířský turnaj na hradě v Łęčici

autor: Muzeum v Łęčici

Návrhy na exkurze

1-2-3 dny v Lodži

Centrum Lodže
autor: P. Augustyniak/lodz.travel

Nejlépe je začít prozkoumávat hlavní město regionu. Toto čtvrté největší město v Polsku, po léta turisticky podceňované, se dnes rychle mění a láká návštěvníky. Památky tovární a dělnické historie, multikultury a filmu jsou charakteristickými znaky Lodže, které ocenil i "National Geographic".

1. DEN V LODŽI

Pokud máte na návštěvu Lodže jeden den, je nejlepší začít procházkou po **Piotrkowské ulici.** Ve většině měst je centrálním bodem náměstí - v Lodži je to ulice dlouhá až 4 kilometry. Nádherné měšťanské domy, které představují celé bohatství architektury 19. století, dále městské paláce, originální památky a na nádvořích další jedinečná místa k prozkoumání - zahrady, továrny a nově i umělecké instalace, jako je **Pasáž Růží** na čísle 3, **Křišťálové lustry** na čísle 118 nebo **Zrození dne** na ul. Więckowskiego 4. Za návštěvu stojí také nádvoří v domě č. 136 - na adrese **OFF Piotrkowska**. Historická továrna se před několika lety proměnila v centrum velkoměstské zábavy. Procházku po severní, pěší části Piotrkowské ulice je nejlépe prodloužit o procházku **Staroměstským parkem**, který vede k **Manufaktuře**. Bývalý tovární areál rodiny Poznańských je od roku 2006 přístupný veřejnosti. V historických budovách se nacházejí muzea (**Muzeum umění ms2** a **Muzeum Továrny**), divadlo, kino a celá škála různých restauračních zařízení. V monumentální přádelně sídlí Hotel Vienna House by Wyndham Andel's a celek doplňuje moderní nákupní centrum. V paláci přiléhajícím k továrně se zase nachází **Muzeum Města Lodž**, ideální místo pro poznání jeho historie, a palácová rezidence s krásnými interiéry.

Vzhledem k tomu, že Lodž jerozvinutá díky průmyslu, je nutné navštívit **Księży Młyn**. Jedná se o bývalé impérium rodiny Scheiblerů, kde se kromě továren zachovalo i sídlo majitelů, statek dělnických domů, v Lodži nazývaných famułami, a také škola, obchod, nemocnice nebo hasičská stanice. Místo má jedinečnou atmosféru a díky systematicky renovovaným budovám získává na kráse. Jednou z nejnovějších atrakcí panství je **Kočičí Stezka** s kočičími figurkami, které ukazují činnost někdejších obyvatel Księżego Młyna. Pozemky, které v minulosti patřily Scheiblerovým, sahají až k ulici Piotrowské. Jednou z nejnovějších investic v Lodži, díky nimž bývalé průmyslové oblasti získávají nový život, je **Fúze** a **Zahrady Anny**. Jedná se o prostor kolem bývalé tovární elektrovny,který je nyní upraven na obytné a kulturně-zábavní prostory.

Na závěr stojí za to podívat se na další výjimečné místo - **židovský hřbitov** na ul. Bracka. Tato nekropole svědčí o síle Lodže 19. století. Tyčící se nad ním Mauzoleum rodiny Poznańských,je označováno za největší židovský náhrobek na světě. Památníky jiných továrních rodin se příliš neliší. Nutná je také návštěva předhřbitova z konce 19. století a pole Ghetta – místa poznamenanéhotragickými dějinami druhé světové války a lodžského ghetta.

Manufaktura

autor: S. Glapiński

Židovský hřbitov

EC1 Lodž

autor: EC1 Łódź

2. DEN V LODŽI

Pokud budete pokračovat v prohlídce Lodže, stojí za to projít se městem po dvou trasách - filmové a průmyslové. Prvním povinným bodem programu je **Muzeum Kinematografie**, které se nachází v bývalém **paláci rodiny Scheiblerů**. Samotné interiéry jsou působivé, zvláště když si vzpomeneme na záběry z filmu Země zaslíbená, rež. Andrzej Wajda, když Müller provádíBorowieckého po svém paláci, jsou v pozadí vidět Scheiblerovy salony. V muzeu jsou vystaveny památky filmové techniky, jako jsou kamery, promítačky, ale také originální fotoplastikon z konce 19. století. Hlavní část expozice ukazuje úspěchy lodžské filmové tvorby - ateliéry, **Filmovou Školu** nebo kina v Lodži. Doplňuje ji výstava "Palác plný pohádek" věnovaná polské animaci. Při odchodu z muzea navíc "narazíme" na Filemona a Bonifáce, postavy z jedné z kultovních polských pohádek. Můžeme se okamžitě vydat na další procházku **Pohádkovou Stezkou Lodži**, kde mimo jiné navštívíme následující místa. Medvídek Ušáček, tučňák Pik-Pok nebo medvěd Colargol. Nedaleko, v bývalé tepelné elektrárně **EC1**, se nachází další filmová instituce s velmi zajímavými výstavami. Jedná se o **Národní Centrum Filmové Kultury**, kde se můžete seznámit s historií polského filmu na výstavě "Kino Polonia" a s procesem vzniku filmu na výstavě "Materia kina".
Kdo se při procházce **Piotrkowskou** ulicí nestihl podívat na **Hvězdnou Alej** v blízkosti Traugutta a Moniuszki, měl byto napravit nyní.

Ve zmíněném **Muzeu Města Lodže** je zase vystaven originální Oskar, kterým byl oceněn lodžský rodák, klavírista Artur Rubinstein.

Pokud den ještě neskončil, stojí za to pokračovat v prohlídce stezky technicolorových památek. Kromě **Księży Młyn** a **Manufaktury** (zde je nutné navštívit **Muzeum Továrny**) je nutné navštívit **Centrální Muzeum Textilu** a **Muzeum Kanálu "Dętka"**. První z nich, který se nachází v nejstarší továrně v Lodži, shromažďuje všechny suve nýry spojené s historií textilního průmyslu. Expozici tvoří nejen obrovská sbírka textilních strojů (včetně funkčních, uváděných do pohybu), ale také historická kotelna s původním parním strojem a expozice věnované oděvům a uměleckému textilu. Doplňkem muzea je přilehlý **Lodžský park městské kultury,** kde byla zrekonstruována ulice z 19. století a v jednotlivých domech byly zrekonstruovány byty z období od 19. století až po 80. léta 20. století. Na Piotrkowské ulici, naproti muzeu, stojí za to navštívit další část průmyslového impéria Ludvíka Geyera. Dnes jsou postindustriální prostory využívány jako zábavní a stravovací centrum **Zahrady Geyera**.

Nakonec se stejně vyplatí podívat se do podzemí, přesněji do **kanálu**. **"Dętka"** je bývalá nádrž na dešťovou vodu, která se později používala k čištění kanalizační sítě. Dnes je zde muzeum a turisté mají jedinečnou příležitost poznat lodžské podzemí.

3. DEN V LODŽI

Po dvou dnech intenzivního poznávání si každý zaslouží chvilku oddechu. Velkým překvapením pro ty, kteří si spojují "šedou Lodž", může být skutečnost, že se zde nachází více než 30 parků a v severní části města jeden z největších městských lesů v Evropě - **Lagiewnický Les**. Jedním z nejzajímavějších je také nejstarší park v Lodži - **Źródliska**. Rostoucí staleté duby si ještě pamatují Prales Łódzki, který před dvěma sty lety pokrýval tuto oblast. Zcela jinou flóru najdete v **Palmovém domě**. K procházkám láká také **Botanická Zahrada** o rozloze více než 70 hektarů, sousedící s největším lodžským **parkem Pilsudského**. Ve druhém případě byl donedávna atrakcí lunapark, který se nyní změnil v rozsáhlýareál pro rodinnou rekreaci.

A pokud se turisté stále nemohou nabažit kultury a historie, vyplatí se vrátit do **EC1** a navštívit **Vědeckotechnické Centrum** (jehož zázemí tvoří historické zařízení elektrárny z 30. let 20. století). nebo **Centrum pro Komiksu a Interaktivního Vyprávění**. Vždyť Lodž je známá jako hlavní město polského komiksu - každoročně se zde na přelomu září a října koná největší festival věnovaný komiksu v zemi. Můžete také zajít do nedaleké **ulice Włókiennicza**. Donedávno srdce lodžského bermudského trojúhelníku, dnes symbol revitalizace, jehož perlou je činžovní dům Hilaryho Majewského. Tento lodžský architekt spoluutvářel dynamický rozvoj města v 19. století a dnes můžete při návštěvě jeho činžáku obdivovat jeden z nejkrásnějšíchkavalírských interiérů.

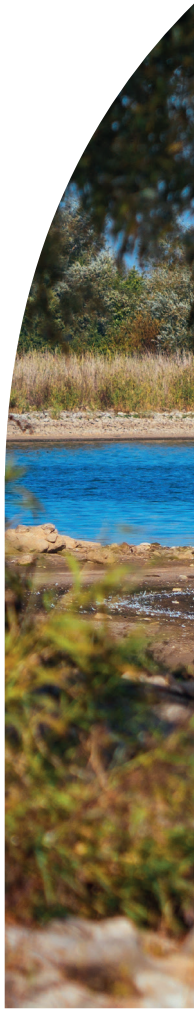
Centrální Muzeum Textilu

autor: R. Zapędowski/Centrální Muzeum Textilu

Milovníci technických památek mohou navštívit **Monopolis**, tedy areál bývalého lihovaru. Jedná se o další monumentální komplex budov z červených cihel v Lodži, který prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Nacházejí se zde kanceláře, řada pohostinských zařízení a v zimě je otevřeno také kluziště. Chcete-li se dozvědět více o historii továrny a lidech, kteří zde pracují, stojí za to navštívit malé **Muzeum Vodkového Monopolu**. Během pobytu v Lodži stojí za to prozkoumat **Black World**. Za asistence průvodců - nevidomých lidí - navštívíme výstavu, kterou nevidíme. Místo toho ji vnímáme všemi ostatními smysly.

Návrhy na exkurze

1-2-3 dny v západní části vojvodství

Nad Jeziorskem
autor: D. Kwapisiewicz

1. DEN: ŠERAĎ+ UNĚJÓW

Na prohlídku západní části Lodžského vojvodství máte jeden den, a proto je nejlepší začít v **Šeraďu**, hlavním městském centru této oblasti, městě s tisíciletou historií. Dnes o jeho významu svědčí velká gotická **kolegiátní bazilika** (a nedaleký gotický, **podominikánský komplex kostela a kláštera**), mezi nimiž se nachází **Náměstí** s historickými domy. Mezi nimi vynikají tzv. **Jagellonský Činžák** z 16. století, v němž dnes sídlí **Okresní Muzeum**. Za procházku stojí také cesta z náměstí na historický **zámecký kopec**. Základy hradu společně spolu s fragmenty románské rotundy stále čekají na archeologické a konzervační práce. Prozatím nezbývá než použít představivost, abyste viděli obrysy stěn. Místo toho můžete navštívit **miniskanzen**.

Šeraď leží na řekách Warta a Żeglina. Podél řeky Warty na sever lze dojet do Unějowa, cestou se ještě napojit na největší vodní nádrž v regionu, tzv. **Šeraďské moře** neboli **Ježorsko.** Jižní část nádrže je chráněna jako rezervace kvůli vodnímu ptactvu, které zde žije. Pro ornitology je to jedno z nejlepších pozic v Polsku.

Samotný **Unějów** je jedním z nejmenších měst v regionu, ale zároveň jedním z nejdynamičtěji se rozvíjejících. Zdejší geotermální vody slouží jak pacientům lázní, tak všem, kteří chtějí navštívit vodní park **Termy Unějów**. Vedle termálních lázní stojí středověký **hrad hnězdenských arcibiskupů**, který dnes slouží jako hotel, ale také jako místo **prorytířské turnaje**.

Pokud uvažujete o návštěvě Unějowa na svátek Božího Těla, určitě navštivte sousední obec **Spytiměř**. Tato malá vesnice s bohatou historií se vyznačuje tzv. květinovými koberci. Obyvatelé připravují zvláštní **koberce z okvětních lístků**, které vytvářejí jedinečnou kulisu pro sváteční průvod. V roce 2021 byla tato tradice zapsána na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Pokud se tam v tento výjimečný den nedostanete, naštěstí je zde celoročně k dispozici **Oddělení Spytiměřské Boží Tělo**, které vám přiblíží místní historii.

Rytířský turnaj v Uniejově

autor: P. Gołąb

Okresní Muzeum v Šeraďu

autor: Okresní Muzeum v Šeraďu

Termy Unějów s hradem

autor: P. Sowiecki

Oddělení Spytiměřské Boží Tělo

autor: Oddělení Spytiměřské Boží Tělo

2. DEN: WĚLUŇ A OKOLÍ

Další den v západní části vojvodství stojí za to strávit v blízkosti města Wieluń. Nechybí zde ani historické budovy a další atrakcí je nádherná krajina Warty. Samotná **Wieluń** je jedním z nejzajímavějších městských částí regionu. Kromě řady historických církevních staveb a fragmentů **městskýchhradeb** stojí za návštěvu také **Muzeum Země Wieluń**. Jedna z expozic je věnována historii, včetně jejího nejdramatičtějšího fragmentu, a to německým náletům na město 1. září 1939. Dá se říci, že právě zde začala druhá světová válka - první bomby dopadly na město ještě před ostřelováním Westerplatte. Dnes ji kromě výstavy připomínají i základy kolegiátního kostela, které se dochovaly v troskách. Právě zde se každoročně konají obřady připomínající tyto tragické události.

V okolí Wieluňa navštivte alespoň několik historických měst. V **Rudě** (bývalém sídle kastelána) se dochoval **kostel s románskými prvky** (včetně velmi zajímavých maleb zobrazujících křest Měška I. a jeho družiny) v **Křivořece** vedle chrámu se dodnes nachází **románská zvonice**, kde se podle místní legendy ukrýval Vladislav Krátký.

Mezi sakrálními památkami nelze přehlédnout ani **dřevěné kostely wieluňského typu**. Jedná se

Muzeum Země Wieluňské ve Wieluni

o velmi charakteristické stavby z 16. a 17. století. Naje nejzajímavějším příkladem **kostel** v **Gręběňu**, kde jsou další devizou bohaté renesanční polychromie. V sousedství Gręběňu se nachází **Ožarów** se zámkem (dnes **Muzeum Zámeckých Interiérů**, jehož součástí je i historický **větrný mlýn** v nedalekém **Kotilevu**).

Z Wěluně není daleko do Warty. Její scénická část (tzv. **Velký Oblouk Řeky Warty**) je chráněn v podobě **Załęčańského Parku Krajinného**. Je možné se věnovat jak kanoistice, tak pěší turistice a cykloturistice. Jednou z nejzajímavějších tras je jen několik kilometrů dlouhá **trasa Knížecích kurhanů** u obce **Přivůz** - s několika kurhany starými téměř dva tisíce let. Stopy lidské přítomnosti v oblasti zahrnují také **historické pece** na pálení vápna (zejména v okolí **Ďałošina** a **Lisowic**) a **také lom** v **Lisowicích**. Zde si můžete prohlédnout odkryté příčné řezy po sobě jdoucích horninových vrstev a získat tak skvělou lekci geologie. O tom, že oblast v okolí Wěluně je nejsevernější částí polské jury, svědčí výskyt vápencových útesů, stejně jako **Hora Zelce** s několika jeskyněmi, chráněná jako **rezervace "Hadi**".

Větrný mlýn v Kotilevu

Také lom v Lisowicích

autor: K. Kierniakiewicz

3. DEN: PODDĘBICE + ZDUŃSKA WOLA

Nedaleko Unějowa stojí za návštěvu také **Poddębice**, rovněž spojené s geotermálními vodami (stejně jako v Uniejowě se zde nachází **aquapark** s termálními vodami). Za návštěvu stojí **renesanční palác** rodiny **Grudzińských**, v němž dnes funguje kulturní centrum. V okolním **parku** se nacházejí dvě jedinečné atrakce. Bývalý evangelický kostel byl přestavěn na lázně s možností **Popíjení Termální Vody**. Zdejší voda je nejen horká, ale především má zdraví prospěšné vlastnosti. Druhým zařízením je **Zahrada Smyslů**, jejíž různé prvky nám umožňují vnímat všechny naše smysly. Na náměstí v Poddębicích si ještě můžete prohlédnout **renesanční kostel** s krásnou výzdobou interiéru.

Mezi Lodží a Šeraděm stojí za návštěvu **Zduńska Wola**. Toto město se v 19. století stalo jedním z hlavních průmyslových center a tato tradice trvá dodnes. V centru je dodnes k vidění řada dřevěných **tkalcovských domů**, které tvoří historickou čtvrť, místo pro rozvoj výrobních aktivit. V jednom z těchto domů se nachází **Muzeum - Dům narození sv. Maxmiliána Kolbe** - budoucí světec se narodil právě zde, v dělnické rodině. V sousedství se nacházejí **budovy pivovaru** (je zde také firemní obchod), které pocházejí ještě z 19. století.

Při návštěvě Zduńské Woly byste také neměli zapomenout nana dvě výjimečné památky. Prvním je **židovský hřbitov**, jeden z největších a nejzachovalejších v regionu - má až 3000 náhrobků. Druhým výjimečným místem je **sídliště Karšnice**, které bylo vybudováno v meziválečném období spolu s ropovodem spojujícím slezské doly s přístavem v Gdyni. Zde si můžete prohlédnout velmi rozsáhlý, (určený pro několik tisíc lidí) historický železniční areál a další zajímavostí související s železnicí je **Muzeum Lokomotiv** s rozsáhlou sbírkou kolejových souprav. V současné době je Skansenpobočkou **Muzea Historie Města Zduńska Wola**.

Palác Grudzińských ve Poddębice

Skanzen Lokomotiv v Karšnicach

Termy Poddębice

autor: Termy Poddębice

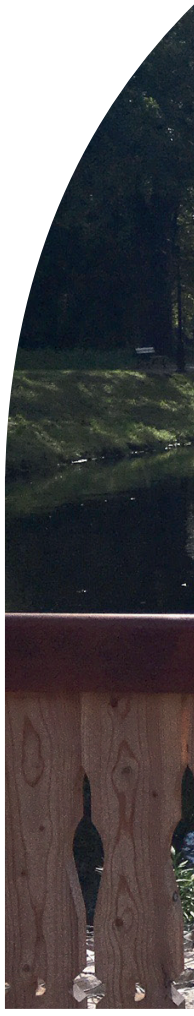

Muzeum - Dům narození sv. Maxmiliána Kolbe

autor: Radnice ve Zduńské Woli

Návrhy na exkurze

1-2-3 dny ve východní části vojvodství

Vodní nádrž ve Spale

1. DEN: NADPILIČE (TOMAŠÓW MAZOWĚCKI, SPAŁA, INOWŁÓDŽ, STUĎANNA-POŠWIĘTNE)

S jedním dnem pro tuto oblast je nejlepší poznat okolí **Tomašówa Mazowěckého**. Za návštěvu stojí **Nagóřické Jeskyně** nacházející se na území města (na turisty čeká podzemní turistická trasa) a **Skanzen Řeky Pilice** - komplex historických budov z oblasti řeky Pilice a unikátní sbírka vojenských vozidel vykopaných v roce 1937.... ze dna řeky Pilice. Připomíná dramatické události z ledna 1945 v této oblasti. Během návštěvy skanzenu se určitě vydejte na procházku do nedaleké přírodní **rezervace Modré Prameny**.

Svatyně Panny Marie Svaté Rodiny ve Studzianně

Pěšky po proudu řeky Pilice (nebo snad na kánoi?) se po několika kilometrech dostanete do Spały. Město proslavily návštěvy korunovaných hlav. Dnes je připomíná celý komplex budov sloužících hostůmruských carů (většina z nich stále slouží jako ubytovací zařízení a restaurace) a také majestátní **pomník zubra**. Milovníci aktivního trávení volného času mohou navíc navštívit **Centrální Sportovní Centrum - Centrum Plympijské Přípravy Spale.** S trochou štěstí můžete na běžecké dráze, v bazénu nebo v hale potkat nejlepší polské sportovce, kteří se připravují na další soutěže.3

Ještě pár kilometrů po proudu řeky Pilica a na obzoru se objeví v **Inowłodzu** charakteristická **věž románského kostela sv. Idzigo**, tyčící se nad oblastí. Za návštěvu stojí také nedávno zrekonstruovaný **královský zámek**, stejně jako **bývalá synagoga** umístěná v centru.

Když už jste tady, vyplatí se ujet ještě několik desítek kilometrů k monumentální barokní **bazilice** v **Stuďanna**. Je nejen poutním centrem s obrazem Svaté rodiny, ale také jedním z nejoblíbenějších filmových lokalit v regionu. Zde si můžete prohlédnout bránu, kterou Grigorij otevřel "tankovým stylem" v televizním seriálu "Čtyři z tanku a pes", a zvonici,kde seskočil padákem Frankie Dolas ve filmu "Jak jsem začal druhou světovou válku".

Pomník zubra ve Spale

Zřícenina královského hradu v Inowłódzu

autor: Okresní úřad v Tomaszowie Mazowieckém

Tlaková věž ve Spale

autor: Okresní úřad v Tomaszowie Mazowieckém

2. DEN: SKJERNĚWICE + ŘEKA RAWKA + BOLIMÓW + ROGÓW

Další den pro východní část vojvodství? Skvěle, bude příležitost navštívit některá velmi zvláštní místa. Každý, kdo někdy projížděl **Skjerněwicemi** vlakem, jistě zná monumentální podobu **nádraží**. Stojí za to si ji prohlédnout ze všech stran, abyste plně ocenili její architekturu. V interiéru se navíc zachovala unikátní výzdoba z 50. let 20. století. Na druhé straně cestující na nástupišti vítá sám Stanisław Wokulski, hrdina románu Bolesława Pruse "Loutka".

Milovníci železnice najdou ve Skjerněwicích další unikátní památku - **depo parních lokomotiv** z 19. století. Dnes si můžete prohlédnout nejen historické budovy, ale především rozsáhlou sbírku kolejových souprav.

Za delší procházku stojí samozřejmě i samotné město, zejména malebný **park**, který obklopuje historické **sídlo hnězdenských arcibiskupů**. Palác dnes slouží jako sídlo Zahradnického institutu a o vybraných letních nedělích je přístupný veřejnosti.

Asi dvanáct kilometrů severně od Skjerněwic se nachází bývalé město **Bolimów**. Obě lokality spojuje řeka Rawka, která protéká **Krajinným Parkem Bolimowski**. Zkušení kajakáři zde mohou vyniknout.

Nádraží Skjerněwice

autor: Městský úřad Skierniewice

Na bohaté bolimovské hrnčířské tradice dnes navazuje **rodinná dílna Konopczyńských**, která je přístupná veřejnosti. Nejenže se dozvíte o tajemstvíchtohoto řemesla, ale můžete si ho také sami vyzkoušet. Vyzkoušejte si točení na hrnčířském kruhu. O tragické historii spojené s první světovou válkou se můžete dozvědět na nedalekých válečných hřbitovech, mimo jiné v **Bolimowské Wsi** a **Joachimověie-Mohylách**.

Den plný atrakcí může doplnit návštěva **arboreta v Rogowě**. Může to být záminka k procházce v krásném lese, ale také skvělá příležitost k rozšíření znalostí o rostlinách, včetně těch exotických.

Parní depo Skjerněwice

autor: Městský úřad Skierniewice

Arboretum v Rogowě

autor: D. Kwapisiewicz

Primaciální palác ve Skjerněwicích

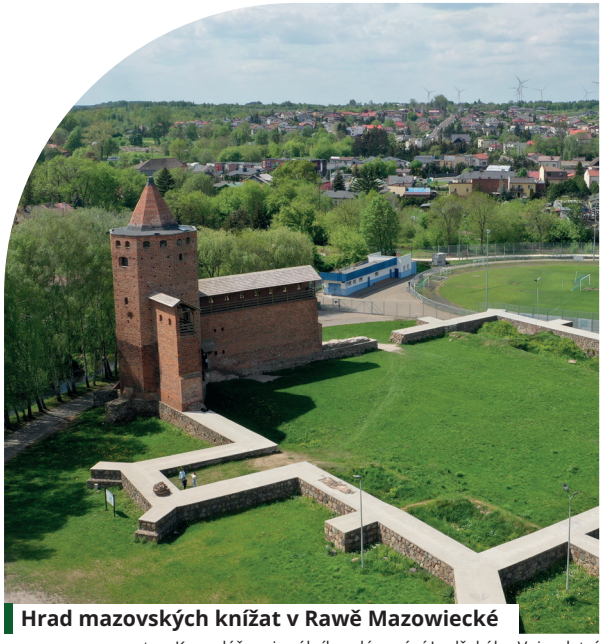
3. DEN: RAWA MAZOWIECKA + BOGUŠICE + BŘEZINY

Hrad v **Rawě Mazowiecké** je dnes malou stavbou, kterou tvoří věž a fragment hradeb. Má však svou vlastní temnou legendu a.... Bílou paní. Tragický příběh starý několik století byl údajně inspirací pro samotného Williama Shakespeara při tvorbě Zimní pohádky. Při návštěvě Rawy stojí za to věnovat čas procházce po náměstí a jeho okolí a prohlédnout si také bývalá **městská jatka**, kde byla obnovena atmosféra starých stánků. Mimo jiné se zde nachází **Stanice Rogowské Úzkokolejky**, která vede z Rogowa přes Rawu do Bialé Rawské. V současné době jsou na trase k dispozici kurzy z Rogowa do Jeżowa. V samotném městě Rogowě je na nádraží malý skanzen úzkokolejových kolejových vozidel.
Jen několik kilometrů západně od Rawy se nachází vesnice **Bogušice**, kde je k vidění jedna z nejcennějších dřevěných památek v regionu. Jedná se o **kostel sv. Stanisława Biskupa** z 16. století. Unikátem jsou renesanční malby, které zdobí celý interiér.

Mezi Rawou a Lodží se vyplatí udělat ještě jednu zastávku - v **Březinách**. V **kostele pod zasvěcením svatého Kříže** se nachází velmi zajímavá kaple bývalých majitelů města, rodiny Lasockých. Nejpozoruhodnější jsou zde renesanční náhrobky, včetně náhrobku od samotného Jana Michałowiče z Uřędowa. V sousedství se nachází **Regionální Muzeum** s největší sbírkou žehliček v Polsku. Na přelomu 11. a 12. století byly Březiny jedním z největších krejčovských center v zemi, připomíná to místní výstava týkající se textilu a krejčovství.

Kostel v Bogušicích
autor: Obecní úřad Rawa Mazowiecka

Hrad mazovských knížat v Rawě Mazowiecké

autor: Kancelář regionálního plánování Lodžského Vojvodství

Regionální Muzeum v Březinách

Úzkorozchodná železnice Rogów – Rawa – Biała

Návrhy na exkurze

1-2-3 dny v jižní části vojvodství

Sulejovská přehrada
autor: P. Ptak / Okresní úřad v Piotrkově Trybunalském

1. DEN: PIOTRKÓW TRYBUNALSKI + SULEJÓW

Které z měst v regionu (kromě Lodže, samozřejmě) je nejvíce "filmové"? **Piotrków Trybunalski**! Natáčelo se zde téměř 50 filmů a seriálů, a dokonce zde hostovala americká hvězda Robin Williams, který pracoval na filmu "Jakub lhář", rež. Petera Kassovitza. Ne náhodou, si centrum Piotrkowa oblíbili filmaři. Je to jedno z nejzachovalejších **starých měst** v Polsku, které bylo v posledních letech z velké části zrekonstruováno. Z období dělení Polska, kdybyl Piotrkówsídlem gubernie, pochází celý komplex velkolepých staveb určených pro carské úředníky, včetně monumentálního **Justičního Paláce** z počátku 20. století. Zajímavý je také **královský zámek** (v podobě činžovního domu), v němž dnes **sídlímuzeum**, **železniční stanice** z doby Varšavsko-vídeňské dráhy, **synagoga**, **pravoslavný kostel** nebo **komplex historických hřbitovů s více náboženstvím**. Málo? Po návštěvě všech památek se ještě můžete projít po vyznačené **filmové stezce** a posedět na lavičce Kwinty (právě v Piotrkowě se nacházel Kramerů v bankovní dům ve filmu "Vabank"). A jako dezert - a to myslím doslova - je nejlepší navštívit **Muzeum Marcipánu**, kde si můžete vyrobit vlastní sladkou hmotu, nebo **Muzeum Zmrzliny**, kde můžete ochutnat tradiční zmrzlinu Pingwin.

Z Piotrkowa do dalšího bodu trasy, **Sulejowa**, se dříve jezdilo úzkokolejkou. Dnes po ní zůstaly jen stopy v podobě bývalých nádražních budov podél silnice spojující obě města. Samotný Sulejów stojí za návštěvupředevším kvůli bývalému **cisterciáckému opatství** v **Podklaštoře**. Byl postaven ve 13. století jako obranná stavba a jeho srdcem byl románský kostel. Téměř celý komplex budov se zachoval dodnes - v některých historických budovách je nyní hotel, ale je zde i malé **muzeum**. Interiér chrámu rozhodně stojí za prohlídku. Strohou románskou architekturu doplňuje barokní vybavení s jedněmi z nejstarších aktivních varhanních prospektů. Když už tu budete, určitě seprojděte také podél nedaleké **řeky Pilica** nebo se vydejte o pár kilometrů dál k **vodní nádrži Sulejów**.

Plavba na kajaku po řece Pilici

autor: A. Grad / LGD Dolina Pilicy

Staroměstské náměstí v Piotrkowě Trybunalském

autor: P. Szczepański / Městský úřad Piotrków Trybunalski

Kostel sv. Tomáše v Sulejově

Budova soudu v Piotrkowě Trybunalském

2. DEN: BELCHATOW + MOŠČENICA + PABJANICE

Návštěva nejbohatší obce v Polsku? Proč ne? Na přelomu 19. a 20. století patřil Kleščów, ležící jižně od Belchatowa, po několik let k obcím s nejvyššími příjmy. V této obci se nachází největší **povrchový důl** v Polsku, **Důl Bełchatów**. Celé vykopávky si nejlépe prohlédnete z **vyhlídkové terasy** u školy v **Kleščowě**. Těžba uhlí zde nyní pomalu končí a zároveň začíná proces rekultivace půdy. Ještě... 40 až 50 let a na místě největšíhootvoru v Polsku vznikne nejhlubšínádržv zemi.

Po návštěvě Kleščowa se určitě vyplatí zajet do **Bełchatowa** na výstavu **PGE Giganty Mocy**. Zde se dozvíte, odkud hnědé uhlí v této oblasti pochází ajak se těží a spaluje pro výrobu elektřiny.

Zbytek dne strávíte návštěvou dalších dvou průmyslových areálů, ale v historičtějším vydání. V **Moszczenici** byla na přelomu 19. a 20. století založena velká textilní továrnaEnderů. Nejzajímavější je zde **dělnické sídliště**, které závod doprovází. Vypadá velmi podobně jako lodžské famuly v Księży Młyn nebo slezské familoky.

Naopak **Pabjanice** stojí za návštěvu především kvůli **historickýmtovárnám**. Na břehu řeky Dobřinky se nachází celý komplex bývalých budov, které jsou dnes přestavěny mimo jiné na hotel. K **továrně Krusche a Ender** na ul. Zakmowa patří **palác** a velkolepá správní budova. Kromě toho se zde zachoval celý komplex obytných budov z 19. a 20. století, včetně **evangelického kostela**. Dřívější historii Pabjanic připomíná **Staré město: renesanční kostel** a opevněný **zámek krakovských biskupů**, v němž je dnes **muzeum**. Pabjanice procházejí v posledních letech velkou proměnou: projděte se po zrekonstruovaném **Starém náměstí** nebo ul. Lipowa, můžete se vydat na procházku do **Afloparku** a na koncert do sálu Pawelana, který se nachází v postindustriálním **komplexu Krusche a Ender**. Koncertní sál se nachází v **hotelu Fabryka Wełny**, který jeumístěn v bývalé továrně bratří Baruchů.

Muzeum Města Pabianice

autor: Městský úřad Pabianice

PGE Giganty Mocy - výstava

autor: PGE Giganty Mocy

Rýpadlo K-43 z dolu Belchatow

autor: Obecní úřad Kleszczów

Aflopark Pabjanice

autor: Aflopark

3. DEN: OKOLÍ PŘEDBOŘE A RADOMSKO

Předbóř je jedním z menších měst v vojvodství, které lze považovat za bránu do tzv. **východní Evropy. Předborsko-Małogoski,** pohoří, které je prodloužením Svatokřížských hor. Milovníci horské turistiky zde mohou zdolat nejvyšší přírodní kopec v regionu, **Fajn Rybu**. Je sice "jen" 347 metrů nad mořem, ale výhled do okolí je odtud velmi působivý. Za výlet stojí také o něco nižší **Hora Chełmo** (323 m), která se nachází na druhém břehu řeky Pilice. Tento kopec je pod ochranou rezervací a kromě starého stromového porostu se na jeho vrcholu dochovaly středověké stopyhradiště. Severně od Chelmské hory se nachází další kopec - **Bąkowa Góra** (282 m). Kromě malebných výhledů si zde můžete prohlédnout **zříceninu hradu** a **zámeček Malachowských**.
Další zážitky poskytne návštěva **Gidle**, která se nachází jižně od Radomska. Je to významné poutní centrum a malá soška Panny Marie je zde předmětem zvláštní úcty. Kromě **barokní svatyně** stojí za to vidět také jeden z mála **kostelů** ve středním Polsku **s tzv. "sobotami"**.

FanoušcidílaTadeusze a Stanisława Różewicze by měli navštívit **Radomsko**, kde se básník a režisér narodil (nutností je bývalé kino Kinema, které oba citově zmínili, o čemž vypráví i dokumentární film). Samozřejmě je nejlepší naplánovat takovou návštěvu během festivalu **3 x Różewič**. V Radomsku navíc stojí za prohlídku **židovský hřbitov**, který je jedním z nejzachovalejších v regionu.
Milovníci díla Władysława Reymonta zase mohou navštívit **Koběle Wělké**, **spisovatelův rodný dům**, který se nachází nedaleko.

Reymontova lavička v Koběle Wělke

Bazilika Nanebevzetí Panny Marie v Gidle

autor: Okresní radnice v Radomsku

Zřícenina hradu a zámku Małachowski v Bukové Hoře

Návrhy na exkurze

1-2-3 dny v severní části vojvodství

Park w Arkadii
autor: D. Kwapisiewicz

1. DEN: ŁOWIČ + MAUŘICE + SROMÓW + NĚBORÓW + ARKADIA

První spojení s Łowičem a okolím? U rčitě **folklór s barevnými kostýmy, krojovanými postavičkami a tradičními zvyky**, jako je například **procesí Božího Těla**. Nejlepším způsobem, jak se seznámit s regionem, je začít v historické **Łowiči**, která bývala označována za druhé hlavní město Polska. Ve zdejší **katedře** je pohřbeno až 12 primasů a samotný kostel je krásnou kombinací gotiky a baroka. Když už tu budete, vyplatí se zajít na věže: na jedné z nich sídlí **Diecézní Muzeum** a na vrcholu druhé je vyhlídka na celé město. Pak se můžete vydat do podzemí a navštívit **krypty propojené podzemní turistickou trasou**. Na **Staroměstském** náměstí je také budova bývalé misijní koleje, dnešní **muzeum**. Nachází se zde historická a etnografická expozice, ale za návštěvu stojí kaple sv. Karola Boromeusza, který je považován za jeden z nejlepších barokní příklad v Polsku. A od dob etnografie je na nádvoří muzea malý **skanzen**. Když se vrátíme na trh, stojí za to najít místní bulvár slávy neboli **Hvězdná Alej**. Pro ty, kteří vytrvají, je **tunetypický trojúhelníkový trh (Nowy Rynek)** a jediné **Muzeum Knoflíků** v zemi. Vhodnou příležitostí k návštěvě Łowiče je svátek Božího Těla, kdy centrem města prochází slavnostní procesí, jehož většina účastníků a účastnic má na sobě tradiční łowičské kroje.

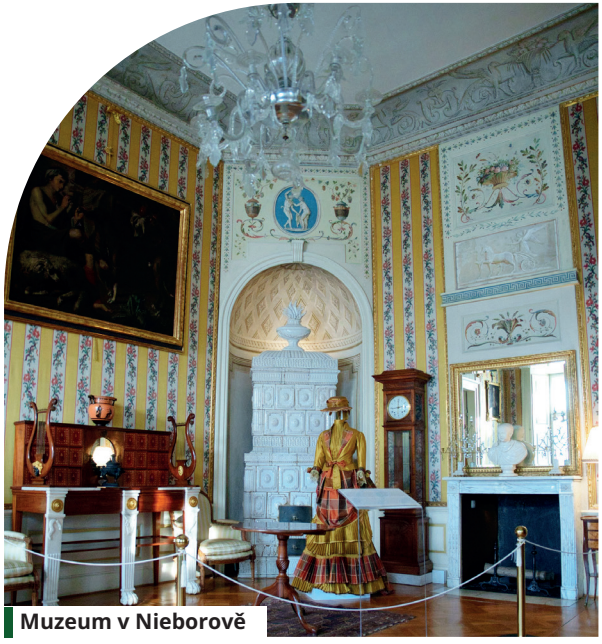

Lidové Muzeum v Sromově

autor: P. Brzozowska

Zájemci o folklór by měli navštívit **skanzen** v **Mauřicích**, který se nachází několik kilometrů od Łowiče, a **Muzeum lidových staveb rodiny Březowských** s **Sromowie** sbírkou pohyblivých soch, a to jak církevních, tak světských. Jsou zde výjevy ze životaobce, ale i zmínky mimo jiné o osobnostech slavných sportovců.

Při pobytu v Łowiči byste rozhodně neměli vynechat dvě nedaleká města: **Něborow a Arkadii**. V prvním z nich se nachází **palác rodiny Radiwiłłů**, jedno z mála takto zachovalých velkostatkářských sídel v Polsku. Dnes je pobočkou Národního muzea a mezi nejpůsobivější prvky patří schodiště obložené holandskými dlaždicemi (každá jiná!) nebo majestátní knihovna se dvěma glóby ze 17. století. V budově bývalého zámeckého pivovaruse nachází **majoliková manufaktura**, kde můžete obdivovat unikátní keramické vzory. V **Arkadii** se mezitím zachoval **romantický park** plný tajemných staveb v krásném parkovém prostředí.

Muzeum v Nieborově

Park w Arkadii – Dianin chrám

autor: D. Kwapisiewicz

Katedrální bazilika v Łowiči

2. DEN: ŁĘCZYCA + TUM + OZORKÓW + ZGJEŘ

Łęczyca je město s dlouhou historií. Nad centrem se tyčí **hrad** postavený Kazimírem Velikým, dnešní **muzeum**. Vyplatí se také vystoupat na hradní věž - odtud je vidět panorama celého města - včetně dvou hald a věže... šachty. Je připomínkou místního **dolu na železnou rudu**. Shora je vidět také monumentální románský **kolegiátní kostel** v **Tůmě**. Po procházce centrem Łęczycy (je třeba se zastavit **před branou bývalé věznice** - právě zde byly pořízeny záběry Henryka Kwinto, hlavního hrdiny filmu "Vabank", jak opouští věznici) stojí za to vydat se na východ do Tumu. V **kolegiátním kostele** je jedním z nejdůležitějších detailů krásný, bohatě vyřezávaný portál. Pro milovníky legend je tuopravdová lahůdka – stopa černé tlapky na jedné ze zdí. V blízkosti chrámu stojí za vidění také velmi dobře zachovalé **hradiště**, na němž byly rekonstruovány fragmenty stavby (právě zde se před několika staletími začala psát historie dnešníŁęczycy), a **skanzen** v **Kwjatkówku**. Zejména milovníci techniky si zde přijdou na své – lze navštívit větrný mlýn a lisovnu oleje.

Na cestě z Łęczycy do Lodže leží **Ozorków**, město spíše nesouvisející s cestovním ruchem. Mezitím se zde vyplatí zastavit a prozkoumat místní památky. Ozorków se na počátku 19. století rozvíjel jako jedno z nejvýznamnějších prvních průmyslových osad v Polsku. Dnes si můžete prohlédnout **několik paláců továrníků a továren**, a také zajímavý **evangelický kostel** a **hřbitov** tohoto vyznání. Pro ty, kteří se zajímají o historii Lodže, je zajímavé, že nejbohatší lodžský továrník Karol Scheibler začínal svou polskou kariéru v Ozorkowě a právě zde se seznámil se svou budoucí ženou. Dnes se zde nachází mnoho stop po této rodině.

Poslední zastávkou před Lodží by měl být **Zgjeř**. Nachází se zde jeden ze tří kulturních parků v provincii - **Město Tkalců**. V centru města Zgjeř se zachovalo několik desítek historických tkalcovských domů. Tucet z nich tvoří kompaktnístavbu na ul. Narutowiča a Rembowského, zachycující atmosféru průmyslové osady před téměř 200 lety. V jednom z nich se nachází pobočka **Městského Muzea Zgjeř**, kde se můžete seznámit s tajemstvím tkalcovství z 19. století. Při návštěvě Zgjeřu určitě navštivte také **místní koupaliště**. Jedná se o jeden z nejstarších krytých bazénů v Polsku, jehož historie sahá téměř 100 let do minulosti. Nejlepší je vzít si s sebou plavky, protože bazén je stále otevřený.

Skanzen v Kwjatkówku

autor: P. Sowiecki

Hrad v Łęčici

autor: P. Wojtyczka

Místní Koupaliště v Zgierzu

Schlosserův palác v Ozorkově

autor: Městský úřad Ozorkov

3. DEN: KROŠNĚWICE + KUTNO + ODPOR + DOBŘELIN

Ještě před několikasty lety se v Krošněwicích nacházela jedna z nejvýznamnějších silničních křižovatek v zemi - zde se stýkaly státní silnice č. 1 a 2. Dnes stojí za to se zde seznámit s místními památkami a historií. Dochovalo se zde největší **úzkokolejové nádraží** v zemi s bohatým technickým zázemím a sbírkou kolejových souprav. Je velká škoda, že zde již vlaky nejezdí. V **Krošněwicích** se nachází také **historický palác**, který v minulosti patřil Rajmundu Rembělinskému, jednomu ze zakladatelů průmyslové Lodže. Je zde také **muzeum a bývalá synagoga**.

Stejně jako Krošněwice má i **Kutno** turistům co nabídnout. Na náměstí se zachoval **Saský Palác.** Dlouhá léta byla budova zdevastovaná, naštěstí byla nedávno rozsáhle zrekonstruována a nyní ji lze navštívit. A rozhodně stojí za to, protože je to jediný dochovaný poštovní palác spojující Varšavu s Drážďany z doby vlády saských králů. Dalšími místy, která stojí za návštěvu v Kutně, jsou: **historické nádraží**, bývalá **hasičská zbrojnice** z počátku 20. století nebo **park s palácem Gierałty** – v parku se nachází bývalá **hrobka rodiny Mniewských**, bývalých majitelů města. Nejlepší čas na návštěvu Kutna je každoroční **Festival Růží**, který se konáv září.

Z Kutna to není daleko do **Oporowa**, jednoho z nejzachovalejších středověkých soukromých hradů v Polsku. Nachází se zde **muzeum** s bohatým původním vybavením rezidence. Palác přiléhá k **historickému klášteru** a oba objekty spojuje legenda o Bílé paní...

Muzeum – hrad v Oporově

Muzeum Saský Palác v Kutně

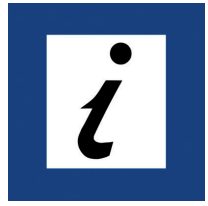
autor: Ł. Stasiak

Kutnohorsko bývalo jedním z nejsladších regionů v zemi - v okrese fungovalo až 10 cukrovarů. Dnes je většina budov ponechána jiným funkcím, původní výrobní profil pokračuje pouze v **Dobřelinu**. Nejvhodnější dobou k návštěvě je tzv. řepná kampaň, která trvá od září do začátku prosince. Jen několik kilometrů od vesnice je cítit charakteristický zápach výroby cukru (vzniká smícháním vařící se šťávy z řepy s ... vápencem). Zachovaly se zde nejen **historické budovy** samotného **cukrovaru**, ale i celý areál, který k němu patřil - domy pro dělníky a škola.

Muzeum J. Dunin-Borkowského v Krosněwicích

CERTIFIKOVANÁ TURISTICKÁ INFORMAČNÍ CENTRA A MÍSTA

****

Turistické informační centrum v Piotrkowě Trybunalském
ul. Zamurowa 11
97-300 Piotrków Trybunalski
tel. 44 732 60 50
cit@piotrkow.pl
http://www.cit.piotrkow.pl

****

Turistické informační centrum v Lodži
Turistická organizace Lodž
ul. Piotrkowska 28/2U
90-423 Lodž
tel. 42 208 81 81
tel. 722 005 314
it@lodz.travel
http://www.lodz.travel

****

Turistické informační centrum Lodžského vojvodství
ul. Kilińskiego 66A
90-118 Lodž
tel. 790 520 621
informacja@lodzkie.travel
https://lodzkie.travel

****

Turistické informační centrum v Tomašówie Mazowieckém
Náměstí Kościuszki 29
97-200 Tomašów Mazowiecki
tel. 44 710 03 29
informacjaturystyczna@mck-tm.pl
http://www.kochamtomaszow.pl

******

Turistické informační centrum v Inowłódži
Hrad v Inowłódž
ul. Zamkowa 7
97-215 Inowłódž
tel. 44 726 01 34
zamek.pit@interia.pl
https://www.inowlodz.pl/turystyka/punkt-informacji-turystycznej

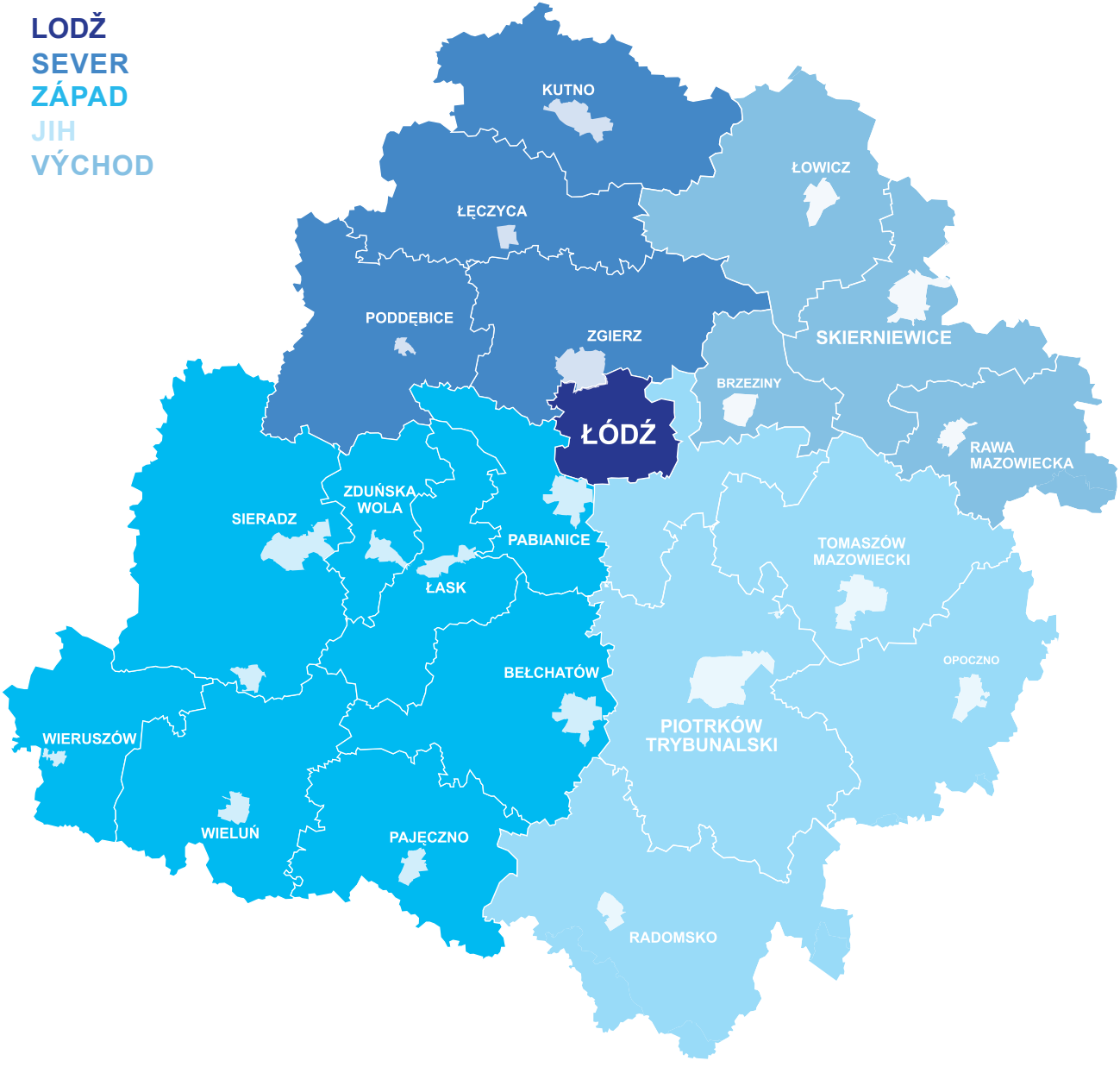
******

Turistické informační centrum Obecního úřadu Łowič
cs Staré Náměstí 10
99-400 Łowič
tel: 46 830 91 59
turystyka@um.lowicz.pl
https://www.lowicz.eu

*****

Turistické informační centrum ve Wieruszowě
Okresní veřejná knihovna
ve Wieruszowě
ul. Waryńskiego 14
98-400 Wieruszów
tel. 62 783 11 88
kontakt@pbp-wieruszow.pl
http://www.pbp-wieruszow.pl

LODŽ
SEVER
ZÁPAD
JIH
VÝCHOD

REJSTŘÍK MÍST, LOKALIT A UDÁLOSTÍ

Aleksandrów Łódzki
– Summer Dying Loud - 60

Arkadia
– romantický park - 22, 24, 42, 44, 94

Bąkowa Hora (Bąkowa Góra)
– převýšení - 90
– zámek Małachowski - 90
– zřícenina hradu - 90

Belchatow (Bełchatów)
– PGE Giganty Mocy - 16, 57, 88

Boguslavice (Bogusławice)
– hřebčín - 32

Bogušice (Boguszyce)
– kostel Stanislava, biskupa a mučedníka - 12, 45, 82

Bolimowska Wieš (Bolimowska Wieś)
– hřbitov I. světové války - 81

Bolimów
– Keramická dílna rodiny Konopčiňských - 81

Borysew
– ZOO Borysew - 54

Březiny (Brzeziny)
– kostel Vyvýšeného kříže - 82
– Regionální Muzeum - 82

Bukovou Hora (Bukowa Góra)
– převýšení - 39

Bzura
– řeka - 19, 32

Chotišew (Chociszew)
– Údolí Skřítků - 55

Chrušlin (Chruślin)
– kostel sv. Michaela Archanděla - 42

Černá (Czarna)
– řeka - 32

Černěwice (Czerniewice)
– kostel sv. Markéty panny a mučednice - 45

Ďalošin (Działoszyn)
– Cementárna WARTA - 19
– Palác Męčinských - 24
– vápenné pece - 19, 73

Dobroń
– Dýňová farma - 54
– mini ZOO - 54

Dobřelin (Dobrzelin)
– cukrovar - 99

Dřevica (Drzewica)
– wake park - 32

Dřewička (Drzewiczka)
– řeka - 32

Důl Bełchatów - 16, 88

Fajn Ryba (Fajna Ryba)
– převýšení - 39, 90

Gajevnik (Gajewniki)
– hřebčín - 32

Gidle
– Bazilika Nanebevzetí Panny Marie - 90
– kostel sv. Máří Magdalény - 90

Glovno (Głowno)
– wake park - 32

Grabja (Grabia)
– řeka - 32

Grabów
– tradiční hra palant - 61

Střebjeň (Grąbień)
– dřevěný kostel Svaté Trojice - 12, 45, 73

Hadi (Węże)
– přírodní rezervace - 39, 73

Hora Chelmo (Góra Chełmo)
– přírodní rezervace/hradby - 90

Hora Kaměňska (Góra Kamieńska)
– převýšení - 16, 30, 33

Hora Zelce (Góra Zelce)
– převýšení - 39, 73

Inovlodž (Inowłódz)
– bývalá synagoga - 78
– královský hrad - 78
– románský kostel sv. Idziho - 10, 78
– rytířský turnaj - 61

Jabloňový Les (Jabłoniowy Las)
– rezerwat przyrody - 38

Jezero Okret - 36

Joachimow-Mogiły
– hřbitov I. světové války - 81

Kleščów (Kleszczów)
– rozhledna - 16, 88

Koběle Wělke (Kobiele Wielkie)
– rodinný dům Wladyslawa Reymonta - 90

Kolatinek (Kołacinek)
– Dinopark/Santova Krajina - 55

Kolumně-Leše (Kolumna-Las)
– historické budovy - 12

Kotilew (Kocilew)
– historický dřevěný větrný mlýn - 73

Koło
– Vzdělávací a rehabilitační centrum pro lesní zvěř - 38

Komorów
– Klementovy Sady - 55

Konařew (Konarzew)
– Energosféra - 57

Krajinný Park Bolimów - 18, 39, 80

Krajinný Park Łódzkých Vrchovin - 30, 38

Krajinný Park mezi řekami Warta a Widawka - 39

Krajinný Park Przedbórz - 18, 30, 39

Krajinný Park Spala - 18, 38

Krajinný Park Sulejów - 18, 38

Krajinný Park Załęcze - 19, 30, 39, 73

Krošněwice (Krośniewice)
– bývalá synagoga - 98
– muzeum Jiřího Dunin-Borkowského - 98
– Rembielińského palác - 98
– úzkokolejová železniční stanice - 98

Křiwořeka (Krzyworzeka)
– Románská zvonice u kostela sv. Petr a Pavel - 10, 72

Kutno
– Festival Szaloma Asha - 61
– hřbitov - 50
– hrobová kaple Mniewských - 98
– Národní Festival Jeremyho Přibory „Stanice Kutno“ - 60
– Palác Gierałty - 98
– Saský palác / Muzeum - 24, 50, 98
– Slavnost Růží - 61, 98
– vlakové nádraží - 98
– výdělečný dům hasičského sboru - 98

Kwjatkówek (Kwiatków)
– Skanzen Kwjatkówek - 12, 14, 45, 96

Leščinek (Leszczynek)
– Nepoleonská Odysea - 61
– zámek a parkem - 61

Lipce Rejmontowské (Lipce Reymontowskie)
– Galerie starožitností a suvenýrů - 51
– Regionální Muzeum - 14, 51

Lipka
– včelín „Včelí svět“ - 56

Lisowice u Ďałošina (Działoszyn)
– Lom Lisowice - 39, 73
– vápenné pece - 19, 73

Lisowice u Koluški (Koluszki)
– wake park - 32

Lučionža (Luciąża)
– řeka - 32

Łęčica (Łęczyca)
– bývalý důl na železnou rudu - 96
– bývalá věznice - 96
– hřbitov - 50
– Královský Hrad / Muzeum - 96
– trytířský turnaj - 61

Łowič (Łowicz)
– Diecézní Muzeum - 94
– hřbitov - 50
– Hvězdná Alej - 94
– Katedrální bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Mikuláše - 22, 42, 94
– krypty - 94
– Muzeum Knoflíků - 94
– Muzeum v Łowiču - 14, 94
– Nové Náměstí - 94
– Skanzen- 14, 45, 94
– Staré Náměstí - 94
– Svátek Božího Těla - 14, 94

Lodž (Łódź)
– 3D sférické kino - 57
– Atlas Arena - 60
– Aquapark Fala - 54
– Arturówek - 36
– Baletní Setkání - 60
– Black World - 67
– Botanická zahrada - 67
– Centrální Muzeum Textilu - 66
– Centrum Komiksu a Interaktivní Vyprávění - 8, 57 ,67
– Centrum Vědy a Techniky EC1 - 8, 57, 67
– dvorek Zrození Dne - 64
– EC1 - 8, 57, 63, 67
– Festival Designu - 60
– Festival Light Move - 60
– Fúze - 64
– Hopa-Lupa - 55
– Hvězdná Alej - 20, 66
– Kočičí Stezka - 64
– Křišťálové Lustry - 64
– Księży Młyn - 45, 64, 66
– Lagiewnický les - 19, 30, 36, 67
– Lavička Tuwima - 51
– Lodžská vrchovina - 30
– Lodžský Festival Mnoha Kultur - 60
– Lodžský park městské kultury - 12, 66
– Lodžský Letni Fesival - 60
– Manufaktura - 8, 45, 64, 66
– městské park J.Piłsudskiego - 67
– městský park Źródliska - 67
– Monopolis - 67
– Muzeum Kanálu "Dętka" - 66
– Muzeum Kinematografie - 20, 66
– Muzeum Města Lodže - 64, 66
– Muzeum Tovární - 64, 66
– Muzeum Umění ms2 - 64
– Muzeum Vodkového Monopolu - 67
– Národní Centrum Filmové Kultury - 8, 20, 57, 66
– Národní Filmová, Televizní a Divadelní Škola - 20, 66
– OFF Piotrkowska - 64
– Orientarium ZOO Lodž - 54
– Palmový dům - 67
– Palác Poznański / Muzeum Města Lodže - 64, 66

REJSTŘÍK MÍST, LOKALIT A UDÁLOSTÍ

– Pasáž Růží - 64
– Piknik Nezávislosti - 61
– Piotrkowska ulice - 8, 64, 66
– Planetárium EC1 - 8, 57
– Pohádková stezka Lodží - 20, 66
– Ruda Pabjanicka - 12
– Scheiblerův palác / Muzeum Kinematografie - 66
– stanice Lodž Fabryčna - 8
– Staroměstský park - 64
– Stovku po Lodžsku (pěší pochod) - 30
– Trienále Textilu - 60
– ulice Włókiennicza - 67
– Ulička Živlů EC1 - 57
– Vědecko-technické Centrum EC1 - 8, 57, 67
– vozovně na Brusu - 56
– wake park - 32
– Zahrady Anny - 64
– Zahrady Geyera - 66
– ZOO Łódź - 54
– židovský hřbitov - 22, 45, 64

Maurice (Maurzyce)
– Skansen Ziemi Łowickiej - 12, 14, 45, 94

Moščenica (Moszczenica)
– famuły - 88
– továrna Enderů - 88

Mroga
– řeka - 32

Něborów (Nieborów)
– majoliková manufaktura - 94
– Radziwiłłův palác / Muzeum - 22, 24, 42, 94

Opočno (Opoczno)
– Regionální Muzeum - 14

Oporów
– klášter oo. Paulinów - 98
– hrad Oporowských / Muzeum - 42, 98

Owadów-Březinki (Owadów-Brzezinki)
– geopark - 56

Ozorków
– Evangelický hřbitov - 96
– Evangelický kostel Dvanácti Apoštolů - 96
– tovární paláce - 96

Ožarov (Ożarów)
– zámek / Muzeum Zámeckých Interiérů - 44, 73

Pabjanice (Pabianice)
– Aflopark - 88
– Enderův a Kruschův palác - 88
– Evangelický kostel sv. Petra a Pavla - 88
– Obranný dvůr krakovských biskupů / Muzeum - 42, 88
– renesanční kostel sv. Mateuše - 88
– Staré Město - 88
– Továrna Krusche a Ender - 88
– Továrna na vlnu - hotel - 88

Parovy Janinowské (Parowy Janinowskie)
– přírodní rezervace - 38

Pilica
– řeka - 18, 32, 86

Piotrków Trybunalski
– církev - 86
– Festival Uměleckých Interakcí - 61
– Filmová Stezka - 20, 86
– hřbitovy - 86
– Justiční Palác - 86
– Královský hrad / Muzeum - 86
– Muzeum Zmrzliny - 86
– Muzeum Marcipánu - 86
– Staré Město - 86
– Tribunálů Úsměvu - 61
– Velká synagoga - 86
– železniční stanice - 86

Piskořeněc (Piskorzeniec)
– přírodní rezervace - 36

Polana Siwica
– přírodní rezervace - 39

Poddębice
– kostel sv. Kateřiny - 42, 74
– Palác Grudziński - 24, 74
– pítna s termálními vodami - 74
– Termy Poddębice - 54, 74
– Zahrada Smyslů - 74

Předbóř (Przedbórz)
– Předborsko-Małogoskie pohoří - 90

Přívůz (Przywóz)
– Knížecí mohyl - 39, 73

Radomsko
– 3 x Różewič - 61, 90
– Židovský hřbitov - 90

Rawa Mazowěcka (Rawa Mazowiecka)
– hrad Mazověckých knížat - 82
– městská jatka - 82
– úzkokolejové vlakové nádraží - 82

Rawka
– řeka - 18, 32

Rohů (Rogów)
– Arboretum - 81
– Skanzen Úzkokolejové Železnice - 56, 82

Ruda
– Románský kostel sv. Wojtěcha - 10, 72

Rybníky Rydwan - 36

Řečica (Rzeczyca)
– Mokoszowisko (hradby v Řečici; středověká událost) - 61

Řgów (Rzgów)
– Mandoria- 54

Šeraď (Sieradz)
– Jagellonský Činžák / Okresní Muzeum - 14, 70
– Kolegiátní bazilika Všech svatých - 70
– Open Hair Festiwal - 60/61
– podominikánský klášter - 70

– skanzen - 14, 45, 70
– Staré Město - 70
– zámecký kopec - 70

Skjerněvice (Skierniewice)
– Slavnost Květin, Ovoce a Zeleniny - 61
– kostel sv. Jakuba - 44
– městský park - 80
– Parní depo - 56, 80
– Primasovský palác se zahradou - 24, 44, 80
– vlakové nádraží - 80

Sobota
– kostel sv. Apoštolů Petra a Pavla - 42

Solca Mala (Solca Mała)
– Indiánská vesnice "Tatanka" - 55

Spala (Spała)
– Centrální Sportovní Centrum - Olympijské Přípravné Centrum - 26, 78
– pomník zubra - 78
– přírodní rezervace - 38
– rekreační objekty - 78
– Spálské lesy - 36

Spytiměř (Spycimierz)
– Centrum Spytiměřské Boží Tělo - 70
– Květinové koberce na Boží Tělo - 14, 70

Sromów
– Lidové muzeum rodiny Brzozowských - 94

Stare Skoševy (Stare Skoszewy)
– hradby - 38

Stroňsko (Strońsko)
– románský kostel Sv. Uršuly a 11 Tisíc Panen - 10

Struga Doběškowska (Struga Dobieszkowska)
– přírodní rezervace - 38

Studzianna-Poświętne
– klášter /Svatyně Svaté Rodiny - 42, 78

Sulejów
– Muzeum při cisterciáckém opatství - 86
– cisterciácké opatství - 10, 22, 42, 86

Svaté Lugi (Święte Ługi)
– uročisko - 36

Tomašów Mazowiecki (Tomaszów Mazowiecki)
– Ledová Aréna - 26
– Nagóřické Jeskyně - 26, 56, 78
– Palác Ostrowských / Muzeum - 24
– přírodní rezervace Modré Prameny - 26, 38, 78
– Skanzen Řeky Pilice - 12, 18, 26, 61, 78
– Vojenský Piknik - 61

Tum
– arci-kolegiátní kostel - 10, 22, 42, 96
– hradby - 55, 96

Tušin (Tuszyn)
– wake park - 32

Tworjanki (Tworzyjanki)
– dřevěná vila - 12

Ujazd
– park Mikrokosmos - 56

Uniejów
– Hrad hnězdenských arcibiskupů - 70
– rytířský turnaj - 61, 70
– Termy Uniejów - 54, 70

Vodní nádrž Jeziorsko - 32, 36, 70

Vodní nádrž Sulejów - 18, 32, 86

Valevice (Walewice)
– hřebčín - 24, 32, 44
– Walewski zámek - 24, 44

Velký Oblouk Warty - 39, 73

Vidavka (Widawka)
– řeka - 32

Warta
– řeka - 19, 32

Wěluň (Wieluń)
– městské hradby - 72
– Muzeum Země Wěluňské - 72

Wjerušów (Wieruszów)
– orienteering - 30
– závody ručních vozů - 61

Zduńska Wola (Zduńska Wola)
– domy tkalců - 74
– Muzeum – Dům narození sv. Maxmiliána Kolbe - 74
– Muzeum Historie Města Zduńska Wola - 74
– Muzeum Lokomotiv - 74
– pivovar - 74
– sídliště Karšnice - 74
– židovský hřbitov - 74

Zgjeř (Zgierz)
– Kulturní Park Tkalcovské Město - 12, 49, 96
– koupaliště - 96
– Městské Muzeum Zgjeř - 96

Żarnów
– románský kostel sv. Mikuláše - 10

Żłobnica
– rozhledna - 16

OBJEVUJ
LOŽSKÉ

Úřad Maršálka
Lodžského Vojvodství
Odbor sportu a cestovního ruchu
ul. Kilińskiego 66A, 90-118 Łódź

www.lodzkie.pl
www.lodzkie.travel
turystyka@lodzkie.pl

Autor textu
Maciej Kronenberg

Odborné zpracování
Úřad Maršálka Lodžského Vojvodství
Odbor sportu a cestovního ruchu

Grafické zpracování
Úřad Maršálka Lodžského Vojvodství

Fotografický materiál
Fotografický archiv Úřadu Maršálka Lodžského Vojvodství

Vydavatel
Úřad Maršálka Lodžského Vojvodství
Odbor sportu a cestovního ruchu

Překlad
DOGADAMYCIE.PL sp. z o.o.

BEZPLATNÁ PUBLIKACE
Lodž 2026

ISBN:
978-83-973377-6-3

www.lodzkie.pl/turystyka

www.lodzkie360.pl